ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

សម្រាប់លក់

ភាសាខ្មែរ

៥

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

www.elibraryofcambodia.org

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ភាសាខ្មែរ

ថ្នាក់ទី ៥

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

អគារ ១៨៥ មហាវិថី ព្រះនរោត្តម ភ្នំពេញ

www.elibraryofcambodia.org

គណៈកម្មការនិពន្ធ លោកស្រី ឈិន ស៊ីវឡេង លោក ឃ៉ង់ គីមស៊ាន
លោកស្រី ស៊ិន សុម៉ាណា លោកស្រី ជា ចាន់ដាវី

អ្នកវាយអត្ថបទ លោក អ៊ុំ បុប្ផា

វិចិត្រករ លោក សឿម កក្កដា

អ្នករៀបរៀង លោកជំទាវ ទន់ សាមិម

អ្នករចនាគំរប លោក ខែម ម៉ារី

គណៈកម្មការពិនិត្យ លោក យឹម ទី លោកស្រី សរ សារ៉ាបូណ៌

បានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយពី ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា តាមប្រកាសលេខ ១២២ អយក.ប្រក. ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០១ ដើម្បីប្រើប្រាស់នៅតាមសាលារៀន ។

ហាមថតចម្លងសៀវភៅនេះ

រក្សាសិទ្ធិ ©

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

បោះពុម្ពឆ្នាំ២០១៦

ISBN 9-789-995-001-315

www.elibraryofcambodia.org

អារម្ភកថា

ប្អូនៗកុមារា កុមារី ជាទីស្នេហា !

សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៥ ថ្មីនេះ ត្រូវបាននិពន្ធតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មី ។ សៀវភៅនេះនឹងជួយប្អូនៗក្នុងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងគ្រឹះផ្នែកភាសាខ្មែរ ដូចជាបំណិនអាន សរសេរ ស្តាប់ និងនិយាយ ។ សៀវភៅនេះ បង្ហាញពីខ្លឹមសារទាក់ទងនឹងប្រធានបទល្អៗដូចជា ជនគំរូពីអតីតកាល និងបច្ចុប្បន្នកាលព្រមទាំងចំណេះដឹងសំខាន់ៗជាច្រើនទៀតដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នក ។

តាមរយៈសៀវភៅនេះ ប្អូនៗសិក្សាកំណាព្យ រឿងនិទាន អត្ថបទសន្ទនា លំហាត់អាន និងលំហាត់សរសេរងាយៗដែលប្អូនអាចយល់ និងអាចធ្វើបានគ្រប់មេរៀន ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃមេរៀន ប្អូនៗនឹងបានធ្វើតេស្តដោយខ្លួនឯងលើសមត្ថភាពអាន ដើម្បីវាយតម្លៃលើការសិក្សាកន្លងមក ។ នៅផ្នែកខាងក្រោយនៃសៀវភៅ មានបទានុក្រមដែលនឹងជួយឱ្យប្អូនៗអាចស្វែងយល់ន័យរបស់ពាក្យពិបាក ដែលមាននៅក្នុងមេរៀននីមួយៗនៃសៀវភៅនេះ ព្រមទាំងហាត់អានពាក្យមុននឹងរៀនជាមួយលោកគ្រូ ឬអ្នកគ្រូ ។

គណៈកម្មការនិពន្ធសង្ឃឹមថា សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៥ថ្មីនេះ អាចផ្តល់ចំណេះដឹងល្អៗ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកភាសាខ្មែរ និងជួយឱ្យសតិបញ្ញាស្មារតីចម្រើនលូតលាស់ឆាប់រហ័សស្របតាមការអភិវឌ្ឍរបស់សង្គមជាតិ ។

សូមឱ្យប្អូនៗទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា ។

គណៈកម្មការនិពន្ធ

www.elibraryofcambodia.org

បញ្ជីអត្ថបទ

ទំព័រ

មេរៀនទី ១ : វីរជនខ្មែរ ១

មេរៀនទី ២ : សម្បត្តិអក្សរសិល្ប៍ ១៧

មេរៀនទី ៣ : កំណាព្យខ្មែរ ៣១

មេរៀនទី ៤ : ប្រយោជន៍នៃសារព័ត៌មាន ៤៥

មេរៀនទី ៥ : ស្មារតីទទួលខុសត្រូវ ៦១

មេរៀនទី ៦ : អតីតកាលរបស់យើង ៧៩

មេរៀនទី ៧ : ទូរគមនាគមន៍នៅកម្ពុជា ៩៣

មេរៀនទី ៨ : ផលិតផលខ្មែរ ១០៩

មេរៀនទី ៩ : ពេលវេលាជាមាសប្រាក់ ១២៣

មេរៀនទី ១០ : ប្រយោជន៍នៃវិទ្យាសាស្ត្រ ១៣៥

តែសអំណាន : ១៤៥

បទានុក្រម : ១៤៨

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ១

វីរជនឆ្នើម

ព្រះនាងឥន្ទ្រទេវី

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត

តាំងពីបុរាណកាលរហូតដល់បច្ចុប្បន្នកាល ខ្មែរយើងមានវីរជនឆ្នើមជាច្រើនរូប ក្នុងនោះមានយុទ្ធជន វីរជនស្នេហាជាតិ អ្នកដឹកនាំមួយចំនួន និងប្រជាជន ។ លោកទាំងនោះបានបន្សល់ទុកស្នាដៃល្អៗ ដែលសង្គមជាតិយើងស្ងើចសរសើរ និងទុកជាគំរូសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ ។ តើនៅសហគមន៍អ្នកមានវីរជនឆ្នើមដែរ ឬទេ ?

www.elibraryofcambodia.org

ការប្រៀបធៀបតួអង្គ

រឿងនីមួយៗ តែងមានតួអង្គតិច ឬច្រើន ។ តួអង្គនីមួយៗ មានលក្ខណៈដោយឡែកៗពីគ្នា ។ ចូរអានរឿងខាងក្រោម រួចធ្វើការប្រៀបធៀបតួអង្គទាំងនោះ ។

រឿង កល្យាណមិត្ត

សុខុមនិងសារ៉ន ជាកល្យាណមិត្តរៀនថ្នាក់ជាមួយគ្នា ។ សុខុមជាកូនអ្នកមានកេរមរតកដីស្រែច្រើន ឯសារ៉នជាកូនកសិករមានវង្សត្រកូលល្អ ។ ថ្ងៃមួយ គ្រួសារសុខុមបានលក់ដីស្រែមួយចំនួន បានប្រាក់យ៉ាងច្រើនក្លាយជាអ្នកមាន ។ តាំងពីពេលនោះមក សុខុមមិនសូវនិយាយស្និទ្ធរាប់អានសារ៉នដូចមុនឡើយ ។ សារ៉នឃើញបែបនេះ ក៏មិនប្រកាន់ទិងទាស់នឹងសុខុមដែរ ។ សារ៉ននៅតែខិតខំប្រឹងប្រែងរៀនសូត្រជាធម្មតា ។ ចំណែកសុខុមវិញតែងដើរលេង ស៊ីចាយ សប្បាយហ៊ឺហា គេចវេះសាលារៀនជាញឹកញាប់ ។

គ្រួសារសុខុមលក់ដីស្រែជាបន្តបន្ទាប់ រហូតដល់អស់កេរមរតកពីដូនតា ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ប្រាក់ក៏អស់ ដីក៏អស់គ្មានអ្វីទីពឹងទៀតឡើយ ។ សុខុមឈប់ចូលសាលារៀន ហើយធ្លាក់ខ្លួនជាក្មេងប្រព្រឹត្តអំពើថ្លើសធ្លោសដែលសង្គមស្អប់ខ្ពើម ។

ថ្ងៃមួយ សារ៉នបានជួបនឹងសុខុមដោយចៃដន្យ ។ សារ៉នភ្ញាក់ផ្អើល ព្រោះនឹកស្មានមិនដល់ថា សុខុមមានសក់កន្ទ្រើង សម្លៀកបំពាក់រយីករយាកដើរតាមចិញ្ចើមផ្លូវ ។ សារ៉នដើរទៅចាប់ដៃសុខុម ហើយសួរនាំពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យគេធ្លាក់ខ្លួនបែបនេះ តែសុខុមព្យាយាមគេចពីសារ៉ន ។ សារ៉នព្យាយាមនិយាយណែនាំមិត្តឱ្យចូលសាលារៀន ហើយកែខ្លួនមកប្រព្រឹត្តអំពើល្អវិញ ។ សុខុមមានចិត្តរីករាយ ដោយសារ៉នមិនប្រកាន់នឹងនឹងខ្លួន ហើយក៏យល់ព្រមធ្វើតាមសារ៉នដែលជាកល្យាណមិត្ត ។

តាមសាច់រឿងនេះ យើងអាចប្រៀបធៀបតួអង្គសារ៉ន និងសុខុមបានដូចខាងក្រោម ៖

ក. តួអង្គសារ៉ន ៖ ជាមនុស្សមានចរិតលក្ខណៈល្អ យកចិត្តទុកដាក់នឹងការសិក្សា ចេះយោគយល់អធ្យាស្រ័យ មានចិត្តទូលាយ ចេះដាស់តឿនមិត្តភក្តិឱ្យប្រព្រឹត្តអំពើល្អ ។

www.elibraryofcambodia.org

១. តួអង្គសុខុម ៖ ជាមនុស្សមានចរិតឆ្កើតឆ្កួន ឆាប់ឈ្លក់វង្វេងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិ ចូលចិត្តសប្បាយហ៊ឺហា ភ្លេចមិត្តភក្តិដែលធ្លាប់កម្សត់កម្រនឹងគ្នា តែជាមនុស្សអាចអប់រំណែនាំបាន ។

ការប្រៀបធៀបតួអង្គ គឺជាការបង្ហាញលក្ខណៈ ល្អ អាក្រក់ កាច ស្លូត ដោយផ្ដោតទៅលើរូបសម្បត្តិ ចរិតលក្ខណៈ សកម្មភាព របស់តួអង្គ ។

លំហាត់

ចូរអានរឿង " ក្មេងកំព្រា " រួចធ្វើការប្រៀបធៀបតួអង្គនិលនិងគំនិត ។

រឿង ក្មេងកំព្រា

មានបុរសពោះម៉ាយម្នាក់ប្រកបរបរជ្រលក់អំបោះ ។ បុរសនោះ រស់នៅជាមួយកូនប្រុសម្នាក់ និងក្មួយកំព្រាម្នាក់ ។ កូនប្រុសរបស់គាត់ឈ្មោះនិល ឯក្មួយប្រុសឈ្មោះគំនិត ។ រាល់ពេលបុរសនោះលាយលិទ្ធជ្រលក់អំបោះ គាត់តែងហៅនិល និងគំនិតមកក្បែរដើម្បីជួយហុចនេះ ហុចនោះឱ្យគាត់ ។ ជារឿយៗ និលតែងដោះសាថា រវល់រៀនសូត្រ ឬធ្វើនេះធ្វើនោះជានិច្ច ប៉ុន្តែគេគេចទៅដើរលេងជាមួយមិត្តភក្តិទៅវិញ ។ ឪពុក និលឮថាកូនជាប់រវល់ក៏មិនសួរហៅរកទេ ។ ឯគំនិតវិញ ឆ្លៀតពេលទំនេរពីការសិក្សា គេតែងជួយឪពុកមា ហើយបានយល់ច្បាស់ពីរូបមន្តក្នុងការលាយលិទ្ធ និងរបៀបជ្រលក់អំបោះ ។

ថ្ងៃមួយ បុរសនោះមានជំងឺធ្ងន់ ហើយលាចាកលោកទៅចោលក្មេងទាំងពីរឱ្យនៅកំព្រា ដោយបន្សល់ទុកប្រាក់កាសតែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ។ គំនិតប្រាប់និលថា យើងមានប្រាក់សល់តិចតួចណាស់ យើងគួរប្រកបរបរជ្រលក់អំបោះនេះបន្តទៅទៀត ទើបអាចចិញ្ចឹមជីវិតបាន ។ និលប្រកែកថា ធ្វើមិនកើតទេព្រោះគេមិនចេះសោះ ។ ពេលនោះគំនិតប្រាប់និលថា ខ្ញុំចេះចាំនិងអាចធ្វើកិច្ចការទាំងអស់នោះបាន គ្រាន់តែមិនទាន់ប្រសប់ប៉ុណ្ណោះ ។ និលក៏យល់ព្រម ហើយប្រឹងប្រែងធ្វើការងារតាំងពីពេលនោះមករហូតដល់បានសម្រេច ។

www.elibraryofcambodia.org

រឿង អ្នកតាឃ្លាំងមឿង

ក្នុងរាជ្យព្រះចន្ទរាជា (គ.ស. ១៥០២) ប្រទេសខ្មែរស្ថិតនៅចំណុះប្រទេសសៀម ។ ពេលនោះ ស្ដេចសៀមបានបញ្ជូនបុត្រាមួយអង្គមកគ្រប់គ្រងនគរខ្មែរ ។ ដោយឈឺចាប់ និងការជិះជាន់ឈ្លានពានរបស់សៀម ព្រះចន្ទរាជាក៏សម្លាប់បុត្រានោះទៅ ។ ព្រះចៅសៀមក្រោធយ៉ាងខ្លាំង ក៏លើកទ័ពមកវាយក្រុងលង្វែក ។ ទ័ពសៀមបានកៀរប្រជាជនខ្មែរជាច្រើននាក់យកទៅស្រុកសៀម ក្នុងនោះមានអ្នកម្នាងប៉ែន និងមេដំរីឈ្មោះជ័យទារ ចាស់ប៉ៃផងដែរ ។ ក្រោយមក អ្នកម្នាងប្រសូតបានបុត្រមួយអង្គមាននាមថា ឧទេន ។ រីឯមេដំរីក៏កើតបានកូនមួយដែរ ។ ថ្ងៃមួយ ឧទេនបានសុំហ្លួងដំរីបោសរោងដំរី ដើម្បីរៀនវិជ្ជាខាងហ្មដំរី ។ ស្ដេចសៀមឃើញឧទេនឧស្សាហ៍ ក៏ប្រទានងារជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្បាលការខាងដំរី ។

ពេលធំឡើង កូនមេដំរីចាស់ល់ប៉ៃបានធ្វើជាទីនាំងព្រះចៅសៀម ។ ថ្ងៃមួយ ស្រាប់តែវាចុះប្រេង ព្រេចហ្លួងស្លាប់ ។ ឧទេន តាមចាប់ដំរីនោះបាន ។ តាំងពីពេលនោះមក ព្រះចៅសៀមបានប្រទានងារឧទេនថា "ជ័យអស្ចារ្យ" ។ អាយុបាន១៦ឆ្នាំ ជ័យអស្ចារ្យបានប្រើឧបាយកលត្រឡប់មកសោយរាជ្យស្រុកខ្មែរវិញ ។ លុះមកដល់ស្រុកបាត់ដំបង អ្នកស្រុក

www.elibraryofcambodia.org

និងសេនាបតីម្នាក់ឈ្មោះមឿង ព្រមទាំងកូន៥នាក់បានចូលមកថ្វាយខ្លួនជាសេនា ។ ស្ដេចសៀមដឹង ក៏លើកទ័ពដេញតាម ។ ដោយពុំមានអាវុធបរិបូណ៌ សេនាមឿងបានផ្ដាំថា ខ្លួនតតាំងនឹងសៀមដោយច្រើនបាយកលចម្លែកមួយ គឺហ៊ានប្ដូរជីវិតដើម្បីទៅកេណ្ឌពលខ្មោចមកច្បាំងនឹងសៀម ។ លោកបានបង្គាប់ឱ្យជីករណ្ដៅ រួចដាក់ចម្រូង ។ លោកលោតចុះទៅក្នុងរណ្ដៅនោះ រីឯប្រពន្ធ និងកូនពីរនាក់ទៀតក៏លោតចុះតាមដែរ ។ លុះថ្ងៃពេញបូណ៌មី គេឮសន្ធឹកកក្រើកមេឃ កក្រើកដីដូចបណ្ដាំសេនាមឿងមែន ។ ទ័ពខ្មោចបានជួយជ័យអស្ដារ្យលើកទ័ពទៅវាយកម្ទេចខ្មាំងសត្រូវ ។ ទ័ពសៀមភ័យខ្លាច នាំគ្នារត់ប្រាសអាយុ ។ ទ័ពសៀមបាក់បែកខ្លាចទ័ពជ័យអស្ដារ្យ ក៏វិលត្រឡប់ទៅស្រុកវិញអស់ ។ ជ័យអស្ដារ្យឡើងគ្រងរាជ្យបន្តពីព្រះបិតា និងទទួលព្រះនាមថា “ព្រះជ័យចេស្ដា” ។

(ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីសៀវភៅ ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ ភាគទី [illegible])

សំណួរ

១. តើរឿងនេះមានតួអង្គណាខ្លះ ? តើតួអង្គនីមួយៗធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះ ?
២. តើរឿងនេះកើតឡើងនៅពេលណា ? នៅកន្លែងណាខ្លះ ?
៣. តើជ័យអស្ដារ្យទទួលបានជ័យជម្នះលើទ័ពសៀមដោយរបៀបណា ?
៤. តើព្រះចន្ទរាជាមានឥរិយាបថដូចម្ដេច ចំពោះទង្វើរបស់សៀមនៅក្នុងសាច់រឿងនេះ ?
៥. តើតួអង្គណាខ្លះដែលអាចចាត់ទុកជាវីរជន? ចូរបញ្ជាក់ពីសកម្មភាពរបស់វីរជនទាំងនោះ ?
៦. តើអ្នកតាឃ្លាំងមឿងមានពិត ឬទេ ? បើមាន តើមាននៅខេត្តណា?

លំហាត់

ចូរជ្រើសរើសចម្លើយណាដែលជាព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង រួចរៀបព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់តាមលំដាប់លំដោយដំណើររឿងឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

www.elibraryofcambodia.org

១. ជ័យជេស្ឋាច្បាំងឈ្នះសៀម ហើយបានឡើងសោយរាជ្យ ។

២. ទ័ពខ្មែរត្រូវគ្រាលើទ័ពសៀម ។

៣. សេនាមឿងលោតចូលរណ្ដៅ ទៅកេណ្ឌទ័ពខ្មោចមកច្បាំងនឹងទ័ពសៀម ។

៤. ព្រះចន្ទរាជាសម្លាប់បុត្រាស្ដេចសៀម ។

៥. ព្រះចៅសៀមបានលើកទ័ពមកវាយក្រុងលង្វែក និងបានកៀរប្រជាជនខ្មែរ ទៅស្រុកសៀម ។

៦. ស្ដេចសៀមសោយទិវង្គត ពេលច្បាំងជាមួយជ័យជេស្ឋា ។

៧. ស្ដេចសៀមចងសម្ព័ន្ធមិត្តជាមួយព្រះជ័យជេស្ឋា ។

ការបំពេញកថាខណ្ឌ

ក. ចូរជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ដើម្បីបំពេញកថាខណ្ឌខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ទូលាយ	ធំធាត់	ក្លាហាន	ស្លូតបូត	គំរូ

លោកវីរៈ ជានាយទាហាន មានវ័យក្មេងជាងគេនៅក្នុងកងពលលេខ១ ។ គាត់ជាយុទ្ធជន.....ហ៊ានប្រយុទ្ធឥតរាថយ ដើម្បីការពារទឹកដី ។ គាត់ជាមនុស្ស.....តែម៉ឺងម៉ាត់ ។ គាត់ស្មោះត្រង់ និងមានសាមគ្គីភាព............មិនប្រកាន់ឋានៈ ឬតួនាទីឡើយ ។ នៅពេលទំនេរ គាត់នាំពលទាហានដាំដំណាំ និងមើលថែទាំសត្វចិញ្ចឹមឱ្យបាន.............. ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ គាត់នាំពលទាហានទៅជួយស្ទូង ច្រូតស្រូវ ឬជីកប្រឡាយជូនប្រជាជនទៀតផង ។ ប្រជាជន និងអ្នកក្រោមឱវាទស្រឡាញ់ គោរព និងចាត់ទុកគាត់ជាជន................ម្នាក់ដែលគួរយកតម្រាប់តាម ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោម ឱ្យបានសមស្រប ។

១. សេនាមឿងសុខចិត្តស្លាប់ដើម្បី.............................. ។

២. ស្ដេចសៀមបានលើកទ័ពមកវាយ.............................. ។

៣. វីរជនខ្មែរតស៊ូដើម្បីការពារ.............................. ។

៤. ប្រជាជនខ្មែរ សុទ្ធតែជាអ្នក................ជាតិ និងទឹកដី ។

www.elibraryofcambodia.org

៦ រឿង ចចកនិងកំពីស

សំណួរ

១. តើរឿងនេះមានតួអង្គណាខ្លះ? តើតួអង្គនីមួយៗធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះ?

២. តើរឿងនេះកើតឡើងនៅកន្លែងណាខ្លះ? នៅពេលណា?

៣. តើនឹងមានរឿងអ្វីកើតឡើង នៅពេលចចកឡាយបង្គំអានសំបុត្ររបស់ព្រះឥន្ទ្រ ?

លំហាត់

ក. ចូរធ្វើការប្រៀបធៀបតួអង្គចចក និងកំភឹស ។

ខ. ចូរគូសសញ្ញា ✓ នៅមុខចម្លើយមួយដែលបង្ហាញចរិតលក្ខណៈរបស់តួអង្គក្រពើក្រាញ់ ។

☐ ១. និលខ្មូច ☐ ២. ក្លាហាន ☐ ៣. ឧស្សាហ៍ ។

គ. ចូរគូសសញ្ញា ✓ នៅមុខចម្លើយមួយ ដែលបង្ហាញចរិតលក្ខណៈរបស់តួអង្គចចក ។

☐ ១. កាចសាហាវ ☐ ២. ចង្អៀតចង្អល់ ☐ ៣. ឆ្លាតវាងវៃ ។

www.elibraryofcambodia.org

២-៣ គុណនាម

គុណនាម គឺជាសព្ទសម្ដែងលក្ខណៈរបស់នាម ។ គុណនាមមានពីរប្រភេទគឺ គុណនាមប្រក្រតី និងគុណនាមកំណត់ ។

ក. គុណនាមប្រក្រតី

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ដោយពិនិត្យពាក្យមានគំនូសពីក្រោម ។

១. ធីតាមានមុខមូល ភ្នែកធំ សក់វែង ។

២. ពូគុណជាយុទ្ធជនអង់អាចក្លាហានម្នាក់ ។

៣. មីងសម្បត្តិបានទទួលងារជានារីឆ្នើម ក្នុងការដឹកនាំនារីក្នុងភូមិ ។

ឧទាហរណ៍ទី ១៖ ពាក្យ "មូល" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "មុខ" ពាក្យ "វែង" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "សក់" ពាក្យ "ធំ" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "ភ្នែក" ។

ឧទាហរណ៍ទី ២៖ ពាក្យ "អង់អាចក្លាហាន" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "យុទ្ធជន" ។

ឧទាហរណ៍ទី ៣៖ ពាក្យ "ឆ្នើម" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "នារី" ។ ដូច្នេះ ពាក្យ "មូល វែង ធំ អង់អាចក្លាហាន ឆ្នើម" បញ្ជាក់លក្ខណៈធម្មតារបស់នាមដែលនៅខាងឆ្វេងវា ។ ពាក្យទាំងនេះ ជាគុណនាមប្រក្រតី ។

> គុណនាមប្រក្រតី ប្រាប់លក្ខណៈធម្មតារបស់នាម ។

ខ. គុណនាមកំណត់

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ដោយពិនិត្យពាក្យមានគំនូសពីក្រោម ។

១. មនុស្សនេះ ល្បីល្បាញណាស់ ។

២. ផ្ទះខ្ញុំ ស្ថិតនៅក្បែរផ្ទះគាត់ ។

៣. តើគាត់ធ្វើការងារអ្វី ?

៤. នៅជាប់និងផ្លូវទី ១ មានដើមឈើពីរដើម ។

៥. គ្មានមនុស្សណា ចូលចិត្តគាត់ទេ ។

www.elibraryofcambodia.org

ឧទាហរណ៍ទី ១ ៖ ពាក្យ " នេះ " បង្ហាញឋានភាពនៃទីកន្លែង(មនុស្សនៅជិត) ។

ឧទាហរណ៍ទី ២ ៖ ពាក្យ " ខ្ញុំ គាត់ " បង្ហាញម្ចាស់នៃវត្ថុ (ផ្ទះ) ។

ឧទាហរណ៍ទី ៣ ៖ ពាក្យ " អ្វី " សម្រាប់សួរ ។

ឧទាហរណ៍ទី ៤ ៖ ពាក្យ " ទី១ " បង្ហាញចំនួនរៀង និងពាក្យ " ពីរ " បង្ហាញចំនួនគត់ ។

ឧទាហរណ៍ទី ៥ ៖ ពាក្យ " គ្មាន...ណា " បញ្ជាក់លក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់របស់មនុស្ស ។ ពាក្យ " នេះ ខ្ញុំ គាត់ អ្វី ទី១ ពីរ គ្មាន ណា " ជាគុណនាមកំណត់ ។

> គុណនាមកំណត់សម្រាប់ប្រាប់ចំនួន លំដាប់ទី ប្រាប់ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ សម្រាប់សួរ ឬចង្អុលប្រាប់ឋានភាពនៃទីកន្លែង ឬពេលវេលា ។

លំហាត់

ក. ចូរស្រង់គុណនាមប្រក្រតី និងគុណនាមកំណត់ក្នុងឃ្លាខាងក្រោម ។

១. សុខាជាសិស្សពូកែ ។ នាងតែងទទួលបានពិន្ទុល្អ ។

២. រូបចម្លាក់នោះ គឺជាព្រះនាងឥន្ទ្រទេវី ។

៣. ជីតាខ្ញុំ ជាជនគំរូនៅក្នុងភូមិនេះ ។

៤. តើគាត់ធ្វើការងារល្អដែរ ឬទេ ?

៥. គាត់ជាស្ត្រីដំបូង ដែលមានឈ្មោះល្បីនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

ខ. ចូរតែងឃ្លាដោយប្រើគុណនាមប្រក្រតី ឬគុណនាមកំណត់ក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម ក្នុងមួយពាក្យឱ្យបានមួយឃ្លា ។

បី	នេះ	ខ្ញុំ	វែង	ទាប	ក្រ

www.elibraryofcambodia.org

កាលណាគេនិយាយអំពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ គេតែងនិយាយពីមនុស្សម្នាក់ដែលមានឈ្មោះល្បីជាងគេនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ នោះគឺ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ។ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជួន ណាត ប្រសូតនៅថ្ងៃ១១រោច ខែផល្គុន ឆ្នាំវក ឆស័ក ពុទ្ធសករាជ ២៤២៧ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៨៨៣ នៅភូមិកំរៀង ឃុំរកាកោះ ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ។ ញោមប្រុសនាម ព្រហ្ម ជួន និងញោមស្រីនាម យក់ ។

កាលពីកុមារភាព លោកបានទៅស្នាក់នៅ និងរៀនសូត្រជាមួយលោកគ្រូសូត្រស្ដាំ ព្រះនាម ម៉ម នៅវត្តពោធិ៍ ឃុំរលាំងកែន ស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល ។ លុះចម្រើនវ័យ ១៤ឆ្នាំ លោកបានបួស រហូតដល់ឆ្នាំ ១៨៩៩ លោកបាននិមន្តមកគង់វស្សានៅវត្តឧណ្ណាលោម រាជធានីភ្នំពេញ ។ លោកបានរៀនភាសាបាលី សំស្ក្រឹត ចេះទាំងយ៉ាងស្ទាត់ជំនាញ ។ រីឯភាសាបរទេសវិញ លោកចេះភាសាបារាំង អង់គ្លេស សៀម ឡាវ និងវៀតណាមបានល្អបង្គួរ ។

លោកមានស្នាព្រះហស្តធំៗជាច្រើន ទាំងផ្លូវលោក ទាំងផ្លូវធម៌ ។ លោកបានចូលរួមកសាងសាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ស្ពានថ្នល់ ទំនប់ទឹក វចនានុក្រមខ្មែរ ចម្រៀងបទនគររាជ(ចម្រៀងគោរពទង់ជាតិសព្វថ្ងៃ) ។ ខាងផ្លូវធម៌ លោកបានពិពន្ធសៀវភៅធម៌នានា ប្រែគម្ពីរព្រះត្រៃបិដក កសាងវត្តអារាម ។ល។ លើសពីនេះទៀត លោកបាននិមន្តដឹកនាំ

www.elibraryofcambodia.org

គណៈប្រតិភូទៅប្រជុំផ្នែកពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសបារាំង ឥណ្ឌូនេស៊ី ភូមា ស្រីលង្កា ជាដើម ។ ជាមួយសកម្មភាពនេះដែរ សម្តេចបាននាំគណៈប្រតិភូទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជាក្រោម ដើម្បីផ្តល់គំនិតរៀបចំវត្តអារាមជាច្រើន សម្រាប់ជនជាតិខ្មែរ យើងនៅទីនោះធ្វើបុណ្យទាន និងជាមធ្យោបាយជួបជុំទាក់ទងគ្នា ពិសេសរៀនអក្សរខ្មែរ ។

នៅគ.ស. ១៩៦៣ ប្រជាជនខ្មែរទាំងមូល បានថ្វាយឋានៈព្រះអង្គថា "សម្តេចសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១" ហើយជាបណ្ឌិតអក្សរសាស្ត្រទី ១ នៅគ.ស. ១៩៦៨ ។ សម្តេចចូលទិវង្គតនៅគ.ស. ១៩៦៩ ក្នុងព្រះជន្មាយុ ៨៦ ព្រះវស្សា នាវត្តឧណ្ណាលោម រាជធានីភ្នំពេញ ។ ប្រជាជនខ្មែរទាំងអស់សុទ្ធតែគោរព គោតសរសើរ ចងចាំ និងប្រើប្រាស់ស្នាព្រះហស្តមិនថ្លៃថ្លារបស់លោករហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។

(ដកស្រង់ពី ព្រះរាជជីវប្រវត្តិសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ គណៈមហានិកាយ)

សំណួរ

១. តើសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត មានស្នាព្រះហស្តអ្វីខ្លះ?

២. តើស្នាព្រះហស្តមួយណាដែលល្បីល្បាញជាងគេ ?

៣. តើសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត មានទឹកចិត្តដូចម្តេច ចំពោះប្រទេសជាតិ ?

៤. ក្នុងនាមជាអ្នកសិក្សា តើអ្នកត្រូវរៀនសូត្រអ្វីខ្លះពីព្រះអង្គ ?

លំហាត់

ចូរស្រង់គុណនាមប្រក្រតី និងគុណនាមកំណត់ពីក្នុងអត្ថបទដាក់តាមខ្ទង់ក្នុងតារាងខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

គុណនាមប្រក្រតី	គុណនាមកំណត់

www.elibraryofcambodia.org

ការតែងល្បះ

ក. ចូរជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ដើម្បីបំពេញល្បះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

រៀនសូត្រ	ផ្សែងបារី	គោរព	ធម្មជាតិ
គ្រឿងញៀន	អាណាព្យាបាល	បច្ចេកទេស	

១. កសិករគំរូ ជួយណែនាំញាតិមិត្តឱ្យធ្វើកសិកម្មតាម...............ទំនើប ។

២. សិស្សត្រូវគោរព...............វិន័យសាលា និងព្យាយាម............... ។

៣. ....ត្រូវនាំកុមារទៅចាក់ថ្នាំបង្ការជំងឺឱ្យបានគ្រប់ចំនួនកំណត់ ។

៤. យុវជនគ្រប់រូប ត្រូវជៀសឱ្យផុតពី............................... ។

៥. សហគមន៍ល្អ មិនត្រូវមាន...............................ឡើយ ។

៦. ការប្រើប្រាស់ផលិតផល...............មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់សុខភាព ។

ខ. ចូរតែងល្បះដែលទាក់ទងនឹងរូបភាពខាងក្រោមឱ្យបាន៥ ល្បះ ។

www.elibraryofcambodia.org

ការពណ៌នាអំពីជនគំរូ

ថ្ងៃមួយ កែវ បានទៅលេងផ្ទះ គន ដែលជាមិត្តរួមថ្នាក់ រស់នៅក្នុងភូមិផ្សេងគ្នា ។ កែវចាប់អារម្មណ៍នឹងភូមិរបស់គន ដែលមានការអភិវឌ្ឍច្រើនជាងពេលមុន ។

ចូរអានការសន្ទនារវាង កែវនិងគន ខាងក្រោម ៖

កែវ : គន! ឥឡូវនេះ ខ្ញុំឃើញភូមិឯងមានការរីកចម្រើនប្លែកពីពេលមុនឆ្ងាយណាស់ តើមកពីហេតុអ្វីទៅ ?

គន : កែវឯង មិនដឹងទេ ឬ? ភូមិខ្ញុំបានរីកចម្រើន គឺមកពីឥឡូវនេះ មេភូមិខ្ញុំបានរៀនសូត្របទពិសោធន៍ល្អ និងមានផែនការអភិវឌ្ឍភូមិច្បាស់លាស់ ។

កែវ : អីចឹងប្រធានភូមិឯង ពិតជាបានខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើឱ្យភូមិគាត់ចម្រើនល្អណាស់ដូចភូមិខ្ញុំដែរ ។

គន : មីងសុភាព ជាស្ត្រីមេភូមិម្នាក់ដែលមានភាពឈ្លាសវៃណាស់ ។ គាត់ឆាប់យល់ការងារ ចេះរៀបចំផែនការលើកស្ទួយអភិវឌ្ឍភូមិ ។ គាត់ចេះធ្វើឱ្យប្រជាជនជឿជាក់ និងចូលរួមសហការ ព្រោះគាត់ស្មោះត្រង់ មិនកេងប្រវ័ញ្ចផលប្រយោជន៍ប្រជាជន ។ ម្យ៉ាងទៀត គាត់លះបង់ពេលវេលា និងកម្លាំងកាយចិត្ត ដើម្បីជួយប្រជាជនទាន់ពេលវេលា ។

កែវ : អូ! គាត់ពិតជាជនគួរឱ្យគោរពមែន!

លំហាត់

ចូររៀបគ្នាជាក្រុមតូចៗ រួចរៀបរាប់ពីជនគំរូណាម្នាក់ ដែលអ្នកបានស្គាល់ច្បាស់ ប្រាប់សមាជិកក្រុមរបស់អ្នក ។

www.elibraryofcambodia.org

វីរបុរសក្រឡាហោមគង់

ក្រឡាហោមគង់ ជាមន្ត្រីខ្មែរស្នេហាជាតិមួយរូប ដែលបានតស៊ូប្រឆាំងនឹងការគាបសង្កត់របស់អាណានិគមនិយមបារាំង ។ លោកបានធ្វើពលិកម្មយ៉ាងធំធេង ដើម្បីរើបម្រះចេញពីនឹមត្រួតត្រារបស់បារាំង ។ លោកមានទឹកចិត្តអង់អាចក្លាហាន តស៊ូប្រឆាំងនឹងបរទេសឈ្លានពាន ។ បារាំងដឹងពីគោលជំហរ និងគំនិតរបស់លោក ក៏បានរកមធ្យោបាយចាប់លោក ។ លោកត្រូវពួកអាណានិគមបារាំងចាប់បាន និងយកទៅធ្វើ ទារុណកម្មដោយសម្ងាត់ ។

ព្រះទិនករលិចស្រឹមបាត់ទៅ ពេលព្រលប់ក៏ចូលមកដល់ធ្វើឱ្យស្រអាប់គ្រប់ទិសទី ។ កប៉ាល់បារាំងបាននាំលោកឃ្លាតចេញពីវត្តឧណ្ណាលោម ឆ្ពោះទៅកាន់ទិសឧត្តរ ។ នៅលើនាវា ដៃទាំងពីររបស់លោកត្រូវជាប់ខ្នោះ ខ្លួនលោកត្រូវគេចងភ្ជាប់នឹងបំពង់ផ្សែង ។ ក្រឡាហោមគង់ត្រូវជន់ត្រមោចម្នាក់ឯង ទឹកមុខក្រៀមក្រំជាពន្លឹក ។ ប៉ុន្តែស្មារតីស្នេហាជាតិមាតុភូមិ ពុំបានធ្វើឱ្យលោកតក់ស្លុតឡើយ ទោះបីជាលោកបានដឹងខ្លួនច្បាស់ថា ត្រូវទទួលមរណភាពដោយសារដៃឃាតករបារាំងក៏ដោយ ។ នៅដង្ហើមចុងក្រោយ លោកនឹកដល់គុណានុគុណម្ដាយ ព្រះសង្ឃ ប្រជាជនខ្មែរ និងនឹកដល់កម្ពុជាមាតុភូមិជាទីស្នេហារបស់លោក ។

ការបាត់បង់វីរជនស្នេហាជាតិរូបនេះ ធ្វើឱ្យយើងសោកស្ដាយ អាណិតអាសូរក្រៃលែង ។ ក្រឡាហោមគង់បានបាត់បង់ជីវិតចាកឆ្ងាយពីយើងពិតមែន ប៉ុន្តែ កិត្តិនាម និងវីរភាពរបស់លោកបានមកសណ្ឋិតនៅជាប់នឹងដួងព្រលឹងកូនខ្មែរជានិច្ច ។

(ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីសៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៥ ឆ្នាំ ១៩៩៧ ដោយក្រសួងអប់រំយុវជននិងកីឡា)

www.elibraryofcambodia.org

សំណួរ

១. តើក្រឡាហោមគង់បានធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីប្រទេសជាតិ ?

២. ហេតុអ្វីបានជាក្រឡាហោមគង់ប្រឆាំងនឹងអាណានិគមនិយមបារាំង ?

៣. តើក្រឡាហោមគង់មានទឹកចិត្តដូចម្តេច ចំពោះប្រទេសជាតិ ?

៤. តើអ្នកមានទឹកចិត្តដូចម្តេច ចំពោះវីរជនក្រឡាហោមគង់ ?

៥. តើអ្នកមានទឹកចិត្តដូចម្តេច ចំពោះជាតិយើង ?

ការពណ៌នាអំពីតួអង្គ

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើគេពណ៌នាអំពីតួអង្គដូចម្តេចខ្លះ ?

សេនាមឿង ជាវីរជនដ៏អង់អាចក្លាហាន ។ លោកបានធ្វើពលិកម្មដ៏ធំធេងដើម្បីជាតិមាតុភូមិ ។

នៅក្នុងគ្រាដែលនគរខ្មែរកើតចម្បាំងជាមួយពួកសៀមឈ្លានពាន សេនាមឿងសុខចិត្តប្តូរជាជីវិតទាំងខ្លួនលោក ប្រពន្ធ និងកូនពីរនាក់ទៀត ។ បេសកកម្មនេះ បង្ហាញពីវីរភាពដ៏មោះមុត ព្រោះលោកហ៊ានលោតចូលទៅក្នុងរណ្តៅដែលមានសុទ្ធតែចម្រូង ដើម្បីទៅកេណ្ឌទឹកខ្មោចមកច្បាំងជាមួយទ័ពសៀម ។ ការលះបង់របស់សេនាមឿង បង្ហាញពីទឹកចិត្តស្នេហាជាតិមាតុភូមិយ៉ាងមុតមាំ ។ បេសកកម្មរបស់សេនាមឿង ប្រពន្ធ កូន ពិតជាបាននាំមកនូវជោគជ័យជូននគរខ្មែរ ពោលគឺធ្វើឱ្យខ្មែររំដោះប្រទេសជាតិរួចផុតពីការត្រួតត្រារបស់ពួកសៀម ។ វីរភាពនេះ ធ្វើឱ្យកូនខ្មែរគ្រប់រូបនៅចងចាំជានិច្ច តាំងពីអតីតកាលរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន ។

ដើម្បីសម្តែងនូវការដឹងគុណ និងការគោរពចំពោះសេនាមឿង គេបានកសាងរូបសំណាកនិងកន្លែងសម្រាប់ធ្វើសក្ការបូជាចំពោះលោក ។ ហើយបានប្រសិទ្ធនាមថា" អ្នកតាឃ្លាំងមឿង" ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ បច្ចុប្បន្ន ប្រជាជននៅតែងតែនាំគ្នាធ្វើការបួងសួង និងទៅគោរពបូជានៅទីនោះតាមទម្លាប់មិនដែលអាក់ខានឡើយ ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរសរសេរអត្ថបទខ្លីមួយពណ៌នាអំពីវីរភាពរបស់តួអង្គត្រីក្រាញ់នៅក្នុងរឿង « ចចកនិងកំពឹស » ដែលអ្នកបានរៀនរួច ឬរៀបរាប់ពីតួអង្គណាមួយនៅក្នុងរឿងដែលអ្នកធ្លាប់បានចេះចាំ។

ដើម្បីពណ៌នាតួអង្គគេត្រូវរៀបរាប់តាមគម្រោងខាងក្រោម ៖

គម្រោងតែង

១. សេចក្តីផ្តើម

ឈ្មោះតួអង្គនិងឈ្មោះរឿង

២. តួសេចក្តី

- រូបសម្បត្តិ ៖ រូបរាង សម្បុរ មុខរបរ (ប្រសិនបើមាន)
- ចរិយាសម្បត្តិ ៖ ស្លូត កាច ព្យាបាទ ...(តាមសាច់រឿងបញ្ជាក់)
- សកម្មភាព (តាមសាច់រឿងបញ្ជាក់)

៣. សេចក្តីបញ្ចប់

ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកសរសេរ

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ២

សម្បត្តិអក្សរសិល្ប៍

ខ្មែរជាជាតិសាសន៍មួយដែលមានវប្បធម៌ អរិយធម៌រុងរឿងតាំងពីសម័យបុរាណ ។ បុព្វបុរសយើង បានបន្សល់ទុកមរតកអក្សរសិល្ប៍យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។ រឿងខ្លះត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត រឿងខ្លះទៀតត្រូវបានចងក្រងជាសៀវភៅ ។ ប្រជាជនខ្មែរភាគច្រើន បានលើកយករឿងមួយចំនួនមកនិទានឱ្យកូនចៅស្តាប់ នៅពេលទំនេរពីការងារ ។ ចូរអ្នកមើលរូបភាពខាងលើ តើអ្នកស្គាល់អ្វីខ្លះ ?

www.elibraryofcambodia.org

ការឆ្លើយនឹងសំណួរដោយផ្អែកលើអំណះអំណាង

ដើម្បីឆ្លើយនឹងសំណួរ ឬពន្យល់គំនិតអ្វីមួយ ឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ គេតែងលើកយកអំណះអំណាង ឬភស្តុតាងជាក់ស្ដែងដែលធ្លាប់ជួបប្រទះ ឬដកស្រង់ចេញពីក្នុងរឿងណាមួយមកបញ្ជាក់ ។

ចូរអានរឿងខាងក្រោម និងឆ្លើយនឹងសំណួរដោយស្រង់អំណះអំណាងពីរឿងមកបង្ហាញ ។

រឿង ចាបស្រុកនិងចាបព្រៃ

កាលពីព្រេងនាយ មានចាបស្រុក និងចាបព្រៃដើររកស៊ីដោយពួកជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ខាងចាបស្រុកមានមេប្រដៅថា បើរកស៊ីកុំជជែកឈ្លោះគ្នាឱ្យឮមាត់ ឱ្យប្រយ័ត្នខ្លួន បើព្រានវាយលប់ត្រូវ ឱ្យបបួលគ្នាទំហើរទល់លប់ឱ្យរបើក ដើម្បីឱ្យរស់រួចជីវិត ។ ពួកចាបស្រុកធ្វើតាមដំបូន្មាន បានរួចជីវិតតែរៀងៗមក ។ មានកាលថ្ងៃមួយ ចាបព្រៃនិងចាបស្រុកហើរចេញទៅរកស៊ី ក៏ជួបប្រទះហ្វូងគ្នានៅលើដើមព្រីងមួយគុម្ព ។ ពួកចាបព្រៃទំនៅខាងក្រោម ពួកចាបស្រុកទំនៅខាងលើក៏ធាក់មែកព្រីងពីលើមកត្រូវក្បាលចាបព្រៃ ។ ចាបព្រៃនិយាយប្រកាន់ថា ពួកចាបស្រុកកាច់មែកព្រីងទម្លាក់មកឱ្យត្រូវក្បាលពួកខ្លួន ។ ចាបស្រុកបានប្រាប់ថា ពួកខ្លួនមិនបានកាច់មែកព្រីងឱ្យធ្លាក់ទេ គឺមែកព្រីងវាធ្លាក់ធ្លាក់ខ្លួនឯងទេ ។ ពួកចាបព្រៃមិនជឿតាមណាក៏បបួលគ្នាបង្កើតជម្លោះនឹងពួកចាបស្រុក រហូតឮមាត់គឹកកងរំពងខ្ទើរ ។ ព្រានឮមាត់ចាប ក៏យកលប់ទៅវាយត្រូវទាំងអស់គ្នា ។ ចាបទាំងពីរពួកនៅតែឈ្លោះប្រកែកគ្នា ទាល់តែព្រានចាប់បានពិឃាតក្ស័យអស់ទៅ ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគទី ៥)

សំណួរ ៖ ហេតុអ្វីបានជាព្រានសម្លាប់ពួកចាបទាំងពីរពួកបាន ?

ចម្លើយ ៖ បានជាព្រានសម្លាប់ពួកចាបទាំងពីរពួកបាន ពីព្រោះពួកចាបទាំងពីរពួកមិនមូលកម្លាំងគ្នារកវិធីដោះខ្លួនចេញពីលប់ទេ ដោយរវល់តែឈ្លោះប្រកែកគ្នា ។ ជាពិសេស ចាបស្រុកភ្លេចដំបូន្មានមេបា ។

www.elibraryofcambodia.org

អំណានអំណាង ៖ តាមសាច់រឿងបានបញ្ជាក់ថា ពីមុនមកពួកចាបស្រុកធ្វើតាមដំបូន្មានមេបា គឺរកស៊ីមិនដែលបែកគ្នាឱ្យឃ្លាតទេ ហើយពេលណាព្រានវាយលបចំត្រូវ ពួកវាតែងនាំគ្នាហើរខ្ទាលលប់បានរួចជីវិតរហូតមក ។ ប៉ុន្តែនៅពេលនេះ ចាបស្រុកមិនអាចអនុវត្តដំបូន្មានមេបាបានទេ ដោយសារតែជាប់ដៃក្នុងជម្លោះជាមួយពួកចាបព្រៃ ធ្វើឱ្យឮសំឡេងដល់ព្រាន ទើបត្រូវព្រានសម្លាប់បាន ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកចាបទាំងពីរពួកមិនមូលកម្លាំងគ្នា ខ្វះការសាមគ្គីគ្នានៅគ្រាមានអាសន្ន ។

លំហាត់

រឿង មេអំបៅនិងដង្កូវ

មានមេអំបៅមួយទើបនឹងហើរចេញពីសម្បុក ។ វាហើរលេងយ៉ាងសប្បាយរីករាយពីទីកន្លែងមួយទៅទីកន្លែងមួយ ។ លុះវាហើរទៅជិតផ្កាវល្លិ៍មួយ ហើយបម្រុងនឹងទំ វាបានឃើញដង្កូវមួយ មានរូបរាងអាក្រក់គួរឱ្យខ្ពើម ។ មេអំបៅនិយាយទៅកាន់ដង្កូវ ៖

- យី! សត្វនេះអីក៏អាក្រក់ម្លេះ! នរណាឱ្យឯងមកលេងលើផ្កានេះ ហើយធ្វើឱ្យផ្កាប្រឡាក់ប្រឡូសយ៉ាងនេះ ។ ចូរឯងដើរចេញទៅ!

ដង្កូវឆ្លើយតបវិញ ៖

- ឯងថានេះ មិនពិតទេ! ផ្កានេះមិនមែនជារបស់ឯងតែម្នាក់ទេ តែវាជារបស់យើងដែរ ។ ឯងភ្លេចហើយ ឬ ? កាលពីព្រឹកមិញ ឯងនៅជាដង្កូវនៅឡើយ ហើយមានសភាពដូចខ្ញុំអីចឹងដែរ ។ ម្ដេចឯងឆាប់ភ្លេចម្លេះ? ដូច្នេះ ផ្កានេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់យើងទាំងពីរនាក់ ។

កូនមេអំបៅឮហើយអៀនខ្លួន ក៏ហើរគេចបាត់ទៅ ។

សំណួរ

តើកូនមេអំបៅជាកូនសត្វដូចម្ដេច ? ចូរឆ្លើយនឹងសំណួរនេះ ដោយលើកយកនូវអំណាងពីក្នុងរឿងមកបញ្ជាក់ ។

www.elibraryofcambodia.org

រឿង ភ្នំប្រុស ភ្នំស្រី

កាលពីព្រេងនាយ មានស្តេចស្រីមួយអង្គ ព្រះនាមស្រីអយុធ្យា ។ រជ្ជកាលស្តេចអង្គនេះ ពួកស្រីៗត្រូវទៅដណ្តឹងប្រុសធ្វើជាប្តី ។ ស្រីៗមានរូបឆោមពុំស្អាតពិបាករកប្តីណាស់ ព្រោះពួកប្រុសៗពុំយកធ្វើជាប្រពន្ធ ។ លុះមកដល់រាជ្យស្តេចក្រោយៗ ពួកស្រីៗមានគំនិតរើបម្រះពីប្រពៃណីស្រីដណ្តឹងប្រុស ។ ពួកស្រីៗ បានជំនុំគ្នាដើម្បីរកវិធីដោះស្រាយ ៖ "ពួកយើងជាស្រី ទៅដណ្តឹងប្រុសដូចជាមិនសមសោះ យើងគួរតែបបួលប្រុសៗភ្នាល់គ្នា ដោយលើកដីពូនជាភ្នំ ។ បើពួកស្រីៗឈ្នះ ឱ្យពួកប្រុសៗមកដណ្តឹងស្រីវិញម្តង" ។ គិតហើយ ពួកស្រីៗក៏ទៅនិយាយបបួលពួកប្រុសៗភ្នាល់ ៖ "យើងភ្នាល់គ្នាពូនភ្នំ ដោយលើកដីពូនតាំងពីព្រលប់រហូតដល់ផ្កាយព្រឹករះ សឹមយើងឈប់" ។ ពួកប្រុសៗ ក៏យល់ព្រមតាមខសន្យានេះ ។ ទាំងខាងស្រី ទាំងខាងប្រុស ក៏ចាត់មេកំណែនឱ្យដើរកែនគ្រប់ចំនួនខាងប្រុសនិងខាងស្រី រួចរើសរកទួលតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន ។ លុះធ្វើការបានប្រហែលជា ៤ ឬ ៥ ម៉ោង ពួកស្រីៗមានឧបាយកល ក៏នាំគ្នាបង្ហូតគោមមួយយ៉ាងខ្ពស់នៅជ្រុងឦសានភ្នំ ។ ពួកប្រុសៗមើលទៅលើឃើញគោមស្រីៗបង្ហូត ស្មានថាផ្កាយព្រឹករះ ក៏បបួលគ្នាឈប់ធ្វើការនាំគ្នានិទ្រាលក់គ្មានសល់ម្នាក់ ។ ឯពួកស្រីៗ ក៏នាំគ្នាលើកដីពូនភ្នំរហូតដល់ផ្កាយព្រឹកមែនទែនរះទើបឈប់ ។

លុះដល់មាន់រងាវ ពួកប្រុសៗភ្ញាក់ឡើងស្រាប់តែឃើញផ្កាយព្រឹកមែនទែនទើបនឹងរះ ។ ពួកប្រុសៗ លាន់មាត់៖ "យើងទាំងអស់គ្នាខុសហើយ! ផ្កាយព្រឹកមែនទែនទើបតែរះសោះ" ។ ពួកប្រុសៗនាំគ្នាក្រឡេកទៅមើលភ្នំពួកស្រីៗ មានទំហំធំហើយខ្ពស់ជាងភ្នំរបស់ខ្លួន ក៏មានសេចក្តីអៀនអន់ក្នុងចិត្ត ព្រោះចាញ់កលស្រីៗ ។ តាំងពីពេលនោះមក ពួកប្រុសៗក៏ទៅដណ្តឹងស្រីៗធ្វើជាភរិយា រហូតដល់សព្វថ្ងៃ ។

(សម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគទី៥)

www.elibraryofcambodia.org

សំណួរ

១. តើក្នុងរជ្ជកាលស្តេចស្រីអង្គណា ដែលស្រីៗទៅដណ្តឹងប្រុសធ្វើប្តី ?

២. ហេតុអ្វីបានជាស្រីៗមានគំនិតរើសប្រុស ?

៣. តើស្រីៗរើសប្រុសតាមវិធីណា ?

៤. ហេតុអ្វីបានជាពួកស្រីៗភ្នាល់ឈ្នះប្រុសៗ ?

៥. តើដំណើររឿងភ្នាល់ធ្វើភ្នំកើតឡើងនៅកន្លែងណា ? នៅពេលណា ?

៦. តើរឿងនេះមានព្រឹត្តិការណ៍អ្វីខ្លះ ?

៧. តើស្រីៗឈ្នះប្រុសៗ ដោយវិធីណា ? ចូរលើកយកអំណះអំណាងនៅក្នុងរឿងមកបញ្ជាក់ ។

លំហាត់

ក. តើរឿងខាងលើមានគំនិតអប់រំដូចម្តេច ? ចូរគូសសញ្ញា ✓ នៅក្នុងប្រអប់ចម្លើយត្រឹមត្រូវមួយ ។

☐ ១. ត្រូវចេះគោរពសិទ្ធិគ្នាទៅវិញទៅមក ។

☐ ២. ត្រូវចេះប្រើប្រាជ្ញារួមគ្នា ទើបទទួលបានជោគជ័យ ។

☐ ៣. ត្រូវរកគេមកជួយ ទើបទទួលបានជោគជ័យ ។

ខ. ចូរបង្ហាញអារម្មណ៍របស់ពួកប្រុសៗ នៅពេលចាញ់កលល្បិចពួកស្រីៗ ដោយជ្រើសរើសចម្លើយត្រឹមត្រូវមួយ ។

☐ ១. ប្រុសៗសប្បាយចិត្ត ព្រោះបានប្រកួតជាមួយស្រីៗ ។

☐ ២. ប្រុសៗខ្វល់ខ្វាយ ព្រោះចង់ឈ្នះស្រីៗ ។

☐ ៣. ប្រុសៗខកចិត្តនិងខ្មាសអៀន ព្រោះចាញ់កលស្រីៗ ។

www.elibraryofcambodia.org

៦ រឿង ក្រពើនិងអ្នកបររទេះ

ក្រោយពីស្ដាប់រឿងនិទានរួច ចូរឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

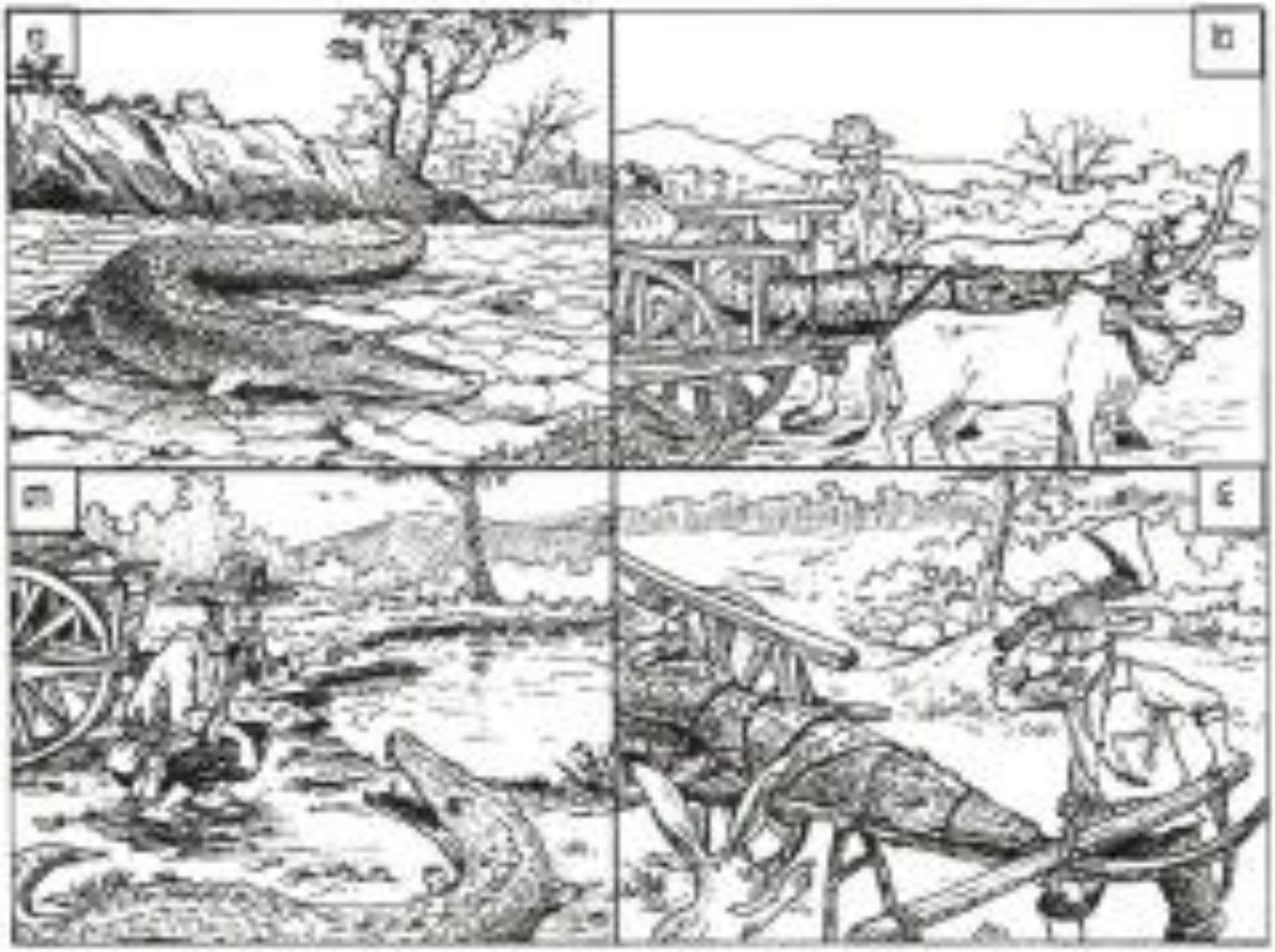

សំណួរ

១. តើក្រពើរស់នៅទីណា ?

២. ហេតុអ្វីបានជាក្រពើសុំដោយសាររទេះគោ ?

៣. តើក្រពើចង់បានអ្វីពីគាត់ នៅពេលទៅដល់បឹងមានទឹក ?

៤. តើគាត់យល់ព្រមតាមសំណើរបស់ក្រពើដែរ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៥. ហេតុអ្វីបានជាទន្សាយព្រមជួយគាត់ ?

៦. តើសត្វរមិលគុណនេះទទួលលទ្ធផលដូចម្ដេច ?

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ក. តើតាមានអារម្មណ៍យ៉ាងណានៅពេលក្រពើចង់ស៊ីតាត់ ? ចូរគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយដែលត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. តាភិតភ័យព្រោះខ្លាចក្រពើស៊ី ។
- ☐ ២. តាខឹងនឹងសត្វក្រពើ ។
- ☐ ៣. តាមានចិត្តអាណិតសត្វក្រពើ ។

ខ. តើរឿងនេះកើតឡើងនៅកន្លែងណា ? ចូរគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយដែលត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. ផ្លូវរទេះ ។
- ☐ ២. បឹងដែលរីងទឹកអស់ ។
- ☐ ៣. ព្រែកបឹងមានទឹកច្រើន ។
- ☐ ៤. លើគូករទេះ ។

គ. តើរឿងនេះកើតឡើងនៅពេលណា ? ចូរគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយដែលត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. នៅរដូវភ្លៀង ។
- ☐ ២. នៅរដូវប្រាំង ។
- ☐ ៣. នៅរដូវច្រូត ។

ឃ. តើរឿងនេះចង់អប់រំអ្វីខ្លះ ? ចូរគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយដែលត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. ត្រូវដឹងគុណអ្នកដែលបានជួយយើង ។
- ☐ ២. មិនត្រូវតបគុណអ្នកដែលបានជួយយើង ។
- ☐ ៣. ត្រូវស៊ូទ្រាំនៅពេលគេធ្វើបាបយើង ។

www.elibraryofcambodia.org

គុណនាមប្រក្រតី

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

១. ជួនតាយើងបន្សល់ទុករឿងនិទានពីរោះៗច្រើនណាស់ ។

២. រឿងទាំងនោះបង្កប់ការអប់រំល្អៗ ។

៣. ខ្ញុំចូលចិត្តអានរឿងខ្លីៗពីសម័យមុន ។

ពាក្យ "ពីរោះ" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "រឿងនិទាន" ។

ពាក្យ "ល្អ" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "ការអប់រំ" ។

ពាក្យ "ខ្លី" បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម "រឿង" ។

ពាក្យ ពីរោះ ល្អ ខ្លី ជា "គុណនាមប្រក្រតី" ។

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ យើងឃើញថាគុណនាមមានតួនាទីបញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម ។ វាស្ថិតនៅខាងស្ដាំនាម ។

> គុណនាមប្រក្រតីបញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម ។

គុណនាមប្រក្រតីមាន ៖ ខ្ពស់ ទាប កាច ស្លូត ប្រៃ សាប ស្រួច ទាល ឧស្សាហ៍ ខ្ជិល ស្អាត កខ្វក់ ខ្លាំង ខ្សោយ... ។

លំហាត់

ក. ចូរស្រង់គុណនាមប្រក្រតីក្នុងឃ្លាខាងក្រោម ៖

១. សុខពាក់អាវស ស្ពាយកាបូបខ្មៅទៅសាលារៀន ។

២. ធីតាស្លៀកសំពត់ថ្មី ពាក់អាវដៃវែង យួរកន្ត្រកតូចទៅផ្សារ ។

ខ. ចូរបង្ហាញពាក្យនាមនិងគុណនាមក្នុងអត្ថបទខាងក្រោម ។

រាល់ពេលទំនេរ ជីដូនខ្ញុំនិទានរឿងផ្សេងៗដែលមានការអប់រំល្អៗឱ្យចៅស្ដាប់ ។ រឿងខ្លះមានតួអង្គតិច តែរឿងខ្លះមានតួអង្គច្រើន ។ តួអង្គល្អច្រើនបានទទួលជោគជ័យនៅចុងបញ្ចប់នៃរឿង ឯតួអង្គអាក្រក់ច្រើនទទួលបរាជ័យ ឬស្លាប់ ។

www.elibraryofcambodia.org

ពាក្យសូរដូច

ពាក្យខ្លះមានសូរដូចគ្នា តែសំណេរនិងន័យពុំដូចគ្នាទេ ។

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ តើពាក្យណាខ្លះមានសូរដូចគ្នា ?

១. ខ្ញុំទុកអីវ៉ាន់នៅលើរថយន្ត ហើយខ្ញុំដើរកម្សាន្តតាមមាត់សមុទ្រ ដើម្បីបំបាត់ទុក្ខ ។

ពាក្យ "ទុក" និង "ទុក្ខ" មានសូរដូចគ្នា ប៉ុន្តែន័យរបស់វាខុសគ្នា ។

ទុក (កិ) ដាក់អ្វីៗនៅទីណាមួយឱ្យបានគង់នៅ ។

ទុក្ខ (ន) សេចក្ដីព្រួយ សេចក្ដីលំបាក ។

២. ប្រាសាទនាគព័ន្ធ មានរូបចម្លាក់នាគពីរព័ន្ធកន្ទុយគ្នា តែមិនមែននាគចំនួនពីរពាន់ទេ ។

ពាក្យ "ព័ន្ធ" និង "ពាន់" មានសូរដូចគ្នា ប៉ុន្តែន័យរបស់វាខុសគ្នា ។

ព័ន្ធ (កិ) ទាក់ផ្ទាក់ព័ន្ធលើគ្នា ។

ពាន់ (គុ ចំនួន) ចំនួន១០០ដប់ដង (១០០ × ១០)

ពាក្យ "ទុកនិងទុក្ខ" ជាពាក្យសូរដូច ។

ពាក្យ "ព័ន្ធនិងពាន់" ក៏ជាពាក្យសូរដូចដែរ ។

ពាក្យសូរដូច ជាពាក្យពីរ ឬច្រើនដែលមានសូរដូចគ្នាតែសំណេរនិងន័យខុសគ្នា ។

លំហាត់

ក. ចូររកពាក្យសូរដូច ក្នុងល្បះខាងក្រោម រួចពន្យល់ន័យនៃពាក្យទាំងនោះ ។

១. ប្រាសាទអង្គរវត្ត មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីគ្រប់ទិសទី ។ ប្រាសាទនេះជាកេរដំណែលរបស់បុព្វបុរសយើង ។

២. ថ្ងៃអាទិត្យមុន ខ្ញុំទៅលេងខេត្តរតនគិរី ។ ខ្ញុំចេញដំណើរពីភ្នំពេញនៅម៉ោង ៦ ព្រឹក ។ ខ្ញុំបានស្នាក់នៅទីនោះចំនួនពីរថ្ងៃ ។

ចូររកពាក្យសូរដូចនឹងពាក្យ ផុះ សប់ ចត់ ។

www.elibraryofcambodia.org

កវី អ្នកនិពន្ធខ្មែរសម័យបុរាណ បានបន្សល់ទុកស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ជាច្រើនដល់កុលបុត្រ កុលធីតាជំនាន់ក្រោយ សម្រាប់អានកម្សាន្តនិងអប់រំ ។ រឿងខ្លះ ជារឿងបែបប្រលោមលោកបុរាណសរសេរជាពាក្យកាព្យដូចជារឿង កាកី ទុំទាវ... ។ រឿងខ្លះទៀត ជារឿងបែបប្រលោមលោកសម័យ សរសេរជាពាក្យរាយដូចជា រឿងផ្កាស្រពោន កុលាបប៉ៃលិន ... ។ កវី និពន្ធគាត់តែងឃ្លាឃ្លោងពីរោះរណ្ដំធ្វើឱ្យអ្នកអាន អ្នកស្ដាប់ជក់ចិត្តតាមដំណើររឿង ។ ជួនកាលធ្វើឱ្យពួកគាត់ខឹងនឹងតួអង្គកាច ស្រឡាញ់ អាណិតតួអង្គល្អ ។ រឿងខ្លះ មានដំណើររឿងវែង តែស្ដាប់ទៅជក់ចិត្ត អាចបំបាត់ការអផ្សុកបាន ។ រឿងខ្លះកំប្លែងខ្លីតែមានន័យអប់រំល្អ ធ្វើឱ្យអ្នកស្ដាប់ អ្នកអានផ្ទុះសំណើច រសាយទុក្ខព្រួយបានមួយដងមួយគ្រា ។

www.elibraryofcambodia.org

ក្រៅពីស្នាដៃដែលមានឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ និងកាលបរិច្ឆេទរឿងត្រឹមត្រូវ ក៏នៅមានរឿងខ្លះទៀត ដែលគេចេះចាំតៗគ្នា ពុំមានឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ និងកាលបរិច្ឆេទត្រឹមត្រូវឡើយ ។ យើងតែងហៅថា អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ ។ អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ ជាអត្ថបទរឿងនិទានទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី ជីវភាពប្រជាជន ហើយអប់រំប្រជាពលរដ្ឋយើងកុំឱ្យប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ កុំឱ្យមានចិត្តនិច្ចាឈ្នានីស ចេះស្រឡាញ់រួមកម្លាំងគ្នាកសាងគ្រួសារ និងសង្គមជាតិឱ្យរីកចម្រើនជានិច្ច ។

សំណួរ

១. តើគឺ អ្នកនិពន្ធតាក់តែងរឿងនេះដើម្បីអ្វី ?

២. តើអ្នកចូលចិត្តអានអត្ថបទរឿងបុរាណ ដែលសរសេរជាពាក្យកាព្យដែរ ឬទេ? គឺព្រោះអ្វី ?

៣. ក្នុងអត្ថបទខាងលើ តើអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍មានប៉ុន្មានប្រភេទ ? មានប្រភេទអ្វីខ្លះ ?

៤. ក្នុងចំណោមអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ទាំងនោះ តើអ្នកចូលចិត្តអត្ថបទប្រភេទណា ? ព្រោះអ្វី ?

លំហាត់

ចូរអ្នកស្រង់ពាក្យដែលជាគុណនាមប្រក្រតីពីពាក្យមួយចំនួនខាងក្រោម ។

គុណបុត្រគុណធីតាជំនាន់ក្រោយ គួរអង្គកាច គួរអង្គស្លូត ដំណើររឿងវែង ប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ កុំឱ្យមានចិត្តឈ្នានីស ។

www.elibraryofcambodia.org

ការនិទានរឿងឡើងវិញ

អ្នកធ្លាប់បានអាន និងស្ដាប់រឿងជាច្រើនមកហើយ ជួនកាលអ្នកបាន និទានរឿងទាំងនោះឱ្យមិត្តភក្ដិ ឬបងប្អូនអ្នកស្ដាប់ផងដែរ ។

ការនិទានរឿងឡើងវិញ គឺជាការនិយាយឡើងវិញតាមលំដាប់លំដោយព្រឹត្តិការណ៍ក្នុងរឿងដោយសម្ដីផ្ទាល់ ។ ក្នុងការនិទាន អ្នកត្រូវរក្សាទុកតួអង្គ កាលអាកាសរឿង ចំណុចសំខាន់ៗ ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ហើយអាចកាត់ចោលផ្នែកមិនចាំបាច់ ។

ចូរអានអត្ថបទអំណានរឿង "ភ្នំប្រុស ភ្នំស្រី" រួចនិទានរឿងនេះឡើងវិញដោយផ្អែកលើតួអង្គ និងកាលអាកាសខាងក្រោម ៖

១. តួអង្គ ៖ ពួកប្រុសៗ ពួកស្រីៗ ស្ដេចស្រីអយុធ្យា

២. កាលអាកាស (ពេលវេលា និងទីកន្លែងរឿង) ៖

- កាលពីព្រេងនាយ ក្នុងរជ្ជកាលស្ដេចស្រីអយុធ្យានិងស្ដេចក្រោយៗ តាំងពីព្រលប់រហូតដល់ផ្កាយព្រឹករះ
- ជ្រុងឦសានភ្នំ

៣. ព្រឹត្តិការណ៍ ៖

- ក្នុងរជ្ជកាលស្ដេចស្រីអយុធ្យា ស្រីៗដណ្ដឹងប្រុសធ្វើប្ដី ។
- លុះដល់រជ្ជកាលស្ដេចក្រោយៗ ស្រីៗមានគំនិតរើបម្រះពីប្រពៃណីស្រីដណ្ដឹងប្រុស ។
- ស្រីៗបបួលប្រុសៗភ្នាល់លើកដីពូនភ្នំ ។
- ស្រីៗប្រើឧបាយយកឈើបង្កាត់គោម នៅជ្រុងឦសានភ្នំបន្លំជាផ្កាយព្រឹករះ ។
- ប្រុសៗចាញ់ក៏សុខចិត្តស្ដីដណ្ដឹងស្រីៗ ធ្វើជាភរិយារហូតដល់សព្វថ្ងៃ ។

ក្រោយពីអ្នកបាននិទានរឿងឡើងវិញឱ្យមិត្តអ្នកស្ដាប់រួចហើយ ចូរអ្នកឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

១. តើរវាងរឿងដែលអ្នកបានអាន និងរឿងដែលអ្នកនិទានឡើងវិញ មានភាពខុសគ្នាដូចម្ដេច ?

២. តើរឿងដែលអ្នកនិទានឡើងវិញ បានរក្សាខ្លឹមសារដើមគ្រប់គ្រាន់ដែរ ឬទេ ?

www.elibraryofcambodia.org

៤ ការតាក់តែងរឿងខ្លី

ចូរអានរឿងខ្លីខាងក្រោម ៖

រឿង កសិករភ្ញាក់ខ្លួន

ពូព្រឹងជាកសិករក្រីក្រម្នាក់ នៅក្នុងភូមិដាច់ស្រយាលមួយ ។ គាត់ជាបុរសពោះម៉ាយ មានកូនពីរនាក់ ។ ថ្ងៃមួយគាត់បានឃើញមេសារិកាកែវមួយ កំពុងបញ្ចុកចំណីកូន នៅលើដើមឈើ ក្បែរស្រែរបស់គាត់ ។ ដោយចង់ឱ្យកូនគាត់បានបរិភោគសាច់សត្វ គាត់បានយកចង្កាមកៅស៊ូមកបាញ់មេសារិកានោះស្លាប់ទៅ ។ គាត់យកសត្វនោះ ទៅធ្វើម្ហូបឱ្យកូនទទួលទាន ។

ក្រោយមក កូនសារិកាយំសោកស្រែករកមេឥតឈប់ឈរ ។ ពូព្រឹងអាណិតកូនសត្វខ្លាំងណាស់ ។ គាត់គិតថា គាត់មិនគួរសម្លាប់មេសារិកានោះសោះ ។ គាត់និងកូនបានឆ្ងាញ់មួយពេល ធ្វើឱ្យកូនសត្វព្រាត់ប្រាសមេ កំព្រាអស់មួយជីវិត ។ តាំងពីពេលនោះមក ពូព្រឹងលែងហ៊ានបៀតបៀនជីវិតសត្វតទៅទៀត ។

រឿងខាងលើនេះមាន ៖

១. តួអង្គ ៖ ពូព្រឹង កូនពូព្រឹង មេសារិកា និងកូនសារិកា

២. កាលៈទេសៈរឿង ៖ ភូមិដាច់ស្រយាលមួយ លើដើមឈើ ថ្ងៃមួយ

៣. ព្រឹត្តិការណ៍ ៖

- ពូព្រឹងបាញ់សម្លាប់មេសារិកា ។
- កូនសារិកាយំរកមេ ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ផ្អែកតាមគំរូខាងលើ ចូរអ្នករៀបចំសរសេររឿងខ្លីមួយ ដោយបង្កើតខ្លឹមសាររឿងខ្លួនឯង ។

មុននឹងសរសេរអ្នកត្រូវកំណត់ ៖

១. តួអង្គ

២. កាលអាកាសរឿង (ទីកន្លែង និងពេលវេលាដែលរឿងបានកើតឡើង)

៣. ព្រឹត្តិការណ៍ (តួអង្គបានធ្វើអ្វី ឬជួបហេតុការណ៍អ្វីខ្លះ)

៤. បង្កប់គំនិតអប់រំ (មានចំណងឱ្យអ្នកអានកែប្រែទម្លាប់ ឬធ្វើអំពើល្អអ្វីខ្លះ)

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ៨

កំណាព្យខ្មែរ

កំណាព្យ ជាអត្ថបទមួយបែបដែលមានតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ ។ កំណាព្យខ្មែរមានច្រើនបទ ហើយត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងផ្សេងៗគ្នា ។ បទជាមូលដ្ឋានរបស់កំណាព្យខ្មែរយើងមាន បទកាកគតិ បទព្រហ្មគីតិ បទពំនោល បទពាក្យប្រាំពីរ ។ បទនីមួយៗសុទ្ធតែពីរោះរណ្តំណែនណង ប្លែកៗគ្នាគួរឱ្យចូលចិត្ត ។

www.elibraryofcambodia.org

ពាក្យចួន

កាលណាគេនិយាយពីកំណាព្យ គេតែងផ្តោតអារម្មណ៍ទៅលើចំណាប់ចួន ឬពាក្យចួន ។

ចូរសូត្រកំណាព្យខាងក្រោម រួចកត់សម្គាល់ពាក្យមានអក្សរដិត ។

បទកាកគតិ

ឃើញគេអ្នកល្អ ទោះបីមានក្រ យកគេជាញាតិ
គួររាប់អ្នកក្រៅ ទៅអ្នកឯទៀត រាប់ជើងសមានយាត
សុចរិតត្រឹមត្រូវ ។

រៀនបទរៀនបាទ កុំកោងហួសឆ្លាត កុំផ្លាត់ហួសផ្លូវ
កុំភ្លើនភ្លេចថៃ កុំរីប្រហួសទី ឃើញខុសលក់ស្ទូវ
កុំស្ទះមើលងាយ ។

(ដកស្រង់ចេញពីច្បាប់ក្រមង៉ុយទំព័រ៥២)

ក្នុងវគ្គទី ១ ៖ ពាក្យ "ល្អ" និងពាក្យ "ក្រ" មានស្នូរស្រៈ [អ] ដូចគ្នា ។ ពាក្យ "ញាតិ" ពាក្យ "ទៀត" និង "យាត" មានស្នូរស្រៈ [អា] ប្រកបនឹង [ត] ដូចគ្នា ។

ក្នុងវគ្គទី ២ ៖ ពាក្យ "បាទ" និងពាក្យ "ឆ្លាត" មានស្នូរស្រៈ [អា] ប្រកបនឹង [ត] ដូចគ្នា ។ ពាក្យ "ផ្លូវ" ពាក្យ "ទី" និងពាក្យ "ស្ទូវ" មានស្នូរស្រៈ [អូ] ប្រកបនឹង [វ] ដូចគ្នា ។ ពាក្យ "ត្រូវ" ក្នុងវគ្គទី១ និងពាក្យ "ផ្លូវ" ក្នុងវគ្គទី២ មានស្នូរស្រៈ [អូ] ប្រកបនឹង [វ] ដូចគ្នា ។

ពាក្យទាំងអស់នេះជាពាក្យចួន ។

> ពាក្យចួន គឺជាពាក្យទាំងឡាយណាដែលមានស្នូរស្រៈដូចគ្នា ឬមានស្នូរស្រៈប្រកបនឹងព្យញ្ជនៈដូចគ្នា ឬស្រដៀងគ្នា ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរអ្នកសូត្រកំណាព្យខាងក្រោម រួចរកពាក្យចួនក្នុងវគ្គ និងពាក្យចួនឆ្លងវគ្គ ។

ច្បាប់ល្បើកថ្មី

(បទកាកគតិ)

កូនអើយកុំលោភ ចេះចង់បានថ្លោត នាំដោយកៀរគោរ
ឱ្យខូចម្ការ ផលាចន្លោះ នាំជារបោះ
ជាយជួរចង ។
របៀបចម្ការ ថែទាំរក្សា ឃ្មេរៗស្រោចម្លង
ស្រោចឱ្យត្រូវជួរ មើលគួរសមផង កុំបើកមុជន្លង
ទៅស្រោចខាងក្រៅ ។

(ដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅច្បាប់ក្រមន័យទំព័រទី១២)

លម្អិប្រការ

www.elibraryofcambodia.org

(បទពាក្យប្រាំពីរ)

យើងកើតជាមនុស្សប្រសើរផ្ដាច់
លើសអស់សព្វសត្វលើផែនដី
មានរូប មានរាងល្អប្រពៃ
ប្រាជ្ញាវៃឆ្លាតតែល្អ ។
ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដុសខាត់យើង
ឱ្យបានរុងរឿងថ្កើងបវរ
ប្រកបឫកពាចរិយាធម៌
ល្អនឹងលម្អនៃអង្គប្រាណ ។
សមរូប ល្អឫក ល្អចរិយា
គ្មានទើសនៅត្រង់នោះទើបបាន
ឈ្មោះថាល្អពិតគួរប្រមាណ
រករៀនឱ្យបានសព្វវិជ្ជា ។
រូបល្អហើយតែខ្វះចរិយា
ជាអលង្ការនោះមុនជា
មិនបានគាប់ភ្នែកជនគ្រប់គ្នា
ព្រោះមានឫកពាច្រឡើសបើស ។
សម្ដីសម្ដែងមិនសមរម្យ
ឫកមិនរម្យទមឃើញទាក់ទើស
ទោះទៅទីណាគ្មានគេរើស
ពុំមានគេជ្រើសធ្វើជាមិត្ត ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅរៀនអក្សរថ្នាក់ទី៥ ភាគ២)

សំណួរ

១. តើមនុស្សល្អត្រូវមានអ្វីខ្លះ ?

២. តើក្នុងកំណាព្យនេះ គេប្រៀបធៀប " ចរិយា" ទៅនឹងអ្វី ?

៣. តើឫកពាបែបណា ដែលគេចាត់ទុកថាជាឫកពាសមរម្យ ?

៤. តើឫកពាបែបណា ដែលគេចាត់ទុកថាជាឫកពាច្រឡើសបើស ?

លំហាត់

ក. ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណា ដែលជាគំនិតសំខាន់នៃអត្ថបទកំណាព្យ ។

☐ ១. មនុស្សត្រូវមានរូបសម្បត្តិ និងចរិយាសម្បត្តិទើបប្រពៃ ។

☐ ២. មនុស្សត្រូវមានរូបសម្បត្តិ ចរិយាសម្បត្តិ និងចំណេះវិជ្ជាទើបប្រពៃ ។

☐ ៣. មនុស្សត្រូវមានរូបសម្បត្តិ និងចំណេះវិជ្ជាទើបប្រពៃ ។

ខ. ចូររកពាក្យសូរដូចនឹងពាក្យ "ដុស គូរ សព្វ" ព្រមទាំងប្រាប់អត្ថន័យនៃពាក្យនីមួយៗផង ។

www.elibraryofcambodia.org

ការបំពេញឃ្លានៃកំណាព្យ

ចូរជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ទៅបំពេញកំណាព្យខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

វា	លោក	ទីតា	ពុះពារ	ពន់	សិក្សា

គុណមាតាបិតា

(បទពាក្យប្រាំពីរ)

មាតាបិតាមានគុណធ្ងន់
ចិញ្ចឹមខ្ញុំថ្នមបុត្រ.......
កូនត្រូវគោរពតបគុណ........
ទំព្រឹងទំព្រាប់ច្បាប់នានា

លើសលប់ពេក..........ឥតឧបមា
ឱ្យធំ.............ក្រេបវិជ្ជា ។
អំពើល្មោភគ្រោកត្រូវចៀស.... ......
តស៊ូ.............កសាងខ្លួន ។

អក្សរជាតិយើង

សំណួរ

១. តើព្យញ្ជនៈខ្មែរមានប៉ុន្មានតួ ? គឺអ្វីខ្លះ ?

២. តើអ្នកស្គាល់វណ្ណយុត្តិខ្មែរ ឬសញ្ញាពិសេសអ្វីខ្លះ?

៣. តើអ្នកមានគំនិតដូចម្ដេចចំពោះអក្សរជាតិយើង ?

៤. តើកំណាព្យនេះជាបទអ្វី ?

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ក. តើកំណាព្យនេះនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរគូសសញ្ញា ✓ នៅមុខចម្លើយសមស្របមួយ ។

- [ ] ១. អក្សរជាតិយើងមានលក្ខណៈសម្បូរបែប ។
- [ ] ២. អក្សរជាតិយើងពិបាករៀនខ្លាំងណាស់ ។
- [ ] ៣. ការរៀនអក្សរជាតិនាំឱ្យខាតពេល ។

ខ. ចូរប្រាប់ពាក្យចួនក្នុងវគ្គ និងចួនឆ្លងវគ្គក្នុងកំណាព្យដែលអ្នកបានស្ដាប់ ។

អក្សរជាច្បាប់សម្រាប់ជាតិ
ឱ្យចេះសរសេរហើយចេះអាន
អ្នកចេះអក្សរធ្វើចំណើង
ទុក្ខព្រួយនានាតិចឬច្រើន

ប្រឹងកុំរវាតរៀនគ្រប់ប្រាណ
រៀនឱ្យចំណានចំណេះកើន ។
ឱ្យប្រាជ្ញាមិត្តនិងសុខចម្រើន
ចូរទំក្រវើនកុំបីព្រួយ ។

គុណនាមកម្មសិទ្ធិ

នៅក្នុងមេរៀនទី១ អ្នកបានស្គាល់គុណនាមកំណត់ខ្លះៗហើយ ។ គុណនាមកំណត់មាន គុណនាមកម្មសិទ្ធិ គុណនាមចំនួន គុណនាមចង្អុល គុណនាមសំណួរ និងគុណនាមមិនច្បាស់ ។ នៅក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាអំពីគុណនាមកម្មសិទ្ធិ ។

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ។ តើពាក្យណាខ្លះជាគុណនាមកម្មសិទ្ធិ ?

១. ជីតាខ្ញុំសូត្រកម្រងអត្ថបទកាព្យពីរោះណាស់ ។
២. ផ្ទះវានៅឆ្ងាយជាងផ្ទះគាត់ ។
៣. តើសៀវភៅកំណាព្យឯងមានបទអ្វីខ្លះ ?
៤. កំណាព្យ គឺជាមរតកអក្សរសាស្ត្រជាតិយើង ។

ពាក្យ " ខ្ញុំ វា គាត់ ឯង នាង យើង " មានទីតាំងនៅជាប់ខាងស្ដាំនាម ។ វាជាគុណនាមកម្មសិទ្ធិ ។

> គុណនាមកម្មសិទ្ធិ ជាពាក្យបង្ហាញម្ចាស់នៃវត្ថុ ឬមនុស្ស សត្វ ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ក. ចូរស្រង់គុណនាមកម្មសិទ្ធិចេញពីល្បះនីមួយៗខាងក្រោម ។

១. ថ្ងៃនេះ សុខាទៅទស្សនាភាពយន្តជាមួយបងប្រុសនាង ។

២. នៅសាលារៀនខ្ញុំ មានការប្រឡងសូត្រកំណាព្យ រៀងរាល់ឆ្នាំ ។

៣. ខ្មៅដៃខ្ញុំ នៅវែងជាងខ្មៅដៃឯង ។

៤. បងស្រីខ្ញុំខំរៀនតែងកំណាព្យ ។

៥. ថ្នាក់រៀនយើងនៅជិតផ្ទះអ្នកគ្រូ ។

ខ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើគុណនាមកម្មសិទ្ធិក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម ក្នុងមួយពាក្យឱ្យបានមួយល្បះ ។

វា	គាត់	យើង	នាង	ខ្ញុំ	គេ	ឯង

គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ

ក្នុងអត្ថបទនីមួយៗ តែងបង្កប់នូវគំនិតជាច្រើន ។ គំនិតទាំងនោះ ផ្តោតទៅលើបញ្ហាសំខាន់តែមួយដែលហៅថា គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ ។ គំនិតសំខាន់នេះ បានបង្ហាញត្រង់តាមល្បះណាមួយនៅក្នុងអត្ថបទ ប៉ុន្តែអត្ថបទខ្លះតម្រូវឱ្យមានការសំយោគសេចក្តីលម្អិត ឬគំនិតតូចៗនៅក្នុងអត្ថបទ ទើបរកគំនិតសំខាន់នៃអត្ថបទនោះឃើញ ។

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើអត្ថបទនេះនិយាយអំពីអ្វី ?

ប្រយោជន៍នៃវិជ្ជា

អ្នកមានចំណេះវិជ្ជាអាចជួយខ្លួនឯង និងសង្គមបានល្អប្រសើរ ។ អ្នកចេះដឹងអាចមើលឃើញបញ្ហាក្នុងសង្គម និងដោះស្រាយបញ្ហាបានល្អត្រឹមត្រូវ ។ អ្នកមានចំណេះវិជ្ជាពិតប្រាកដ អាចយកចំណេះវិជ្ជានោះទៅប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតបានសមរម្យ ។ គេអាចដឹកនាំជីវិតបានល្អ ព្រោះមានសមត្ថភាព និងមានទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង ។ ជាពិសេស

www.elibraryofcambodia.org

អ្នកចេះដឹងត្រូវអ្នកផងគោរព និងស្រឡាញ់រាប់អាននៅគ្រប់ទីកន្លែង ហើយចាត់ទុកជាទីប្រឹក្សាដ៏ល្អ ។

គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទនេះគឺ "អ្នកមានចំណេះវិជ្ជា អាចជួយខ្លួនឯងនិងសង្គមបានល្អប្រសើរ" ។ ឃ្លាផ្សេងទៀតនៃអត្ថបទ ជួយបំភ្លឺ ឬបកស្រាយអត្ថន័យគំនិតសំខាន់ ឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ថែមទៀត ។

> គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ បង្ហាញអត្ថន័យរួមរបស់អត្ថបទ ។

លំហាត់

ចូរអ្នកអានអត្ថបទខាងក្រោម រួចប្រាប់ពីគំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ ។

បឹងទន្លេសាប

បឹងទន្លេសាបមានទំហំធំល្វឹងល្វើយ ប្រៀបបាននឹងកូនសមុទ្រ ។ គ្រាន់តែឮឈ្មោះភ្លាម ប្រជាជនយើងគ្រប់រូបតែងនឹកស្រមៃទៅដល់ផលត្រីដ៏សម្បូរ ។ គេចាត់ទុកទន្លេសាប ជាជម្រកត្រីនៃកម្ពុជា ។ ជលផលបឹងទន្លេសាប ជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខមួយនៅលើសកលលោក ។ នៅរដូវទឹកជំនន់ឡើង បឹងនេះបានហូរនាំដីល្បាប់ដ៏មានជីជាតិមកស្រោចស្រពស្រែចម្ការ យ៉ាងច្រើនសន្ធឹក ។ ដូច្នេះ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវថែរក្សាការពារជលផលធម្មជាតិនេះឱ្យបានគង់វង្ស ។

កំណាព្យខ្មែរ

កំណាព្យ គឺជាអត្ថបទពាក្យចួនដែលខ្មែរយើងមាន តាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ ។ ជាសក្ខីភាព យើងឃើញមានបុព្វកវីខ្មែរជាច្រើនដូចជាបណ្ឌិតជ័យនន្ទ សុតន្តប្រីជាឥន្ទ ក្រមង៉ុយ ព្រះរាជសម្ភារ នូកន ភិក្ខុសោម សន្ធរម៉ុក ជាដើមសុទ្ធតែជាអ្នកមានស្នាដៃល្បីល្បាញខាងតាក់តែងកំណាព្យ ។ កវីខ្លះ និយមតាក់តែងរឿងដោយប្រើកំណាព្យបទផ្សេងៗដូចជា រឿងរាមកេរ្តិ៍ ទុំទាវ និងល្បើករឿងផ្សេងៗមាន ច្បាប់ល្បើកថ្មី

www.elibraryofcambodia.org

សឿកអក សឿកផុចនិងត្រី ... ។ នេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថាតាំងពីបុរាណមក ខ្មែរយើងនិយមចូលចិត្តកំណាព្យណាស់ ។

កំណាព្យខ្មែរមានច្រើនបទ ហើយត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងផ្សេងៗគ្នា ។ បទទាំងនោះមាន បទកាកគតិ បទព្រហ្មគីតិ បទពំនោល បទភុជង្គលីលា បទពាក្យប្រាំពីរ បទពាក្យប្រាំបី បទពាក្យប្រាំបួន បទខ្មែរមាត្រដាដើម ។ បទនីមួយៗ សុទ្ធតែពីរោះរណ្ដំណែនណង ប្លែកៗគ្នាគួរឱ្យចូលចិត្ត ។

ដូច្នេះ យើងជាសិស្សត្រូវយកចិត្តទុកដាក់រៀនសូត្រកំណាព្យខ្មែរឱ្យចេះចាំគ្រប់ៗគ្នា ។ ជាងនេះទៀត ត្រូវចេះលើកតម្កើង និងថែរក្សាកេរមរតកនេះឱ្យបានគង់វង្ស ។

សំណួរ

១. តើកវីខ្មែរមានឈ្មោះអ្វីខ្លះ នៅក្នុងអត្ថបទនេះ ?

២. តើកំណាព្យខ្មែរយើងមានបទអ្វីខ្លះ ?

៣. តើអ្នកមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចម្ដេច ចំពោះកំណាព្យខ្មែរយើង ?

លំហាត់

ក. **ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណាមួយ ដែលជាគំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ ។**

☐ ១. ខ្មែរយើងនិយមប្រើប្រាស់កំណាព្យដើម្បីទាក់ទងគ្នា ។

☐ ២. ខ្មែរយើងមានកវីល្បីល្បាញ និងមរតកកំណាព្យបទផ្សេងៗជាច្រើន ។

☐ ៣. ខ្មែរយើងតាក់តែងរឿងដោយប្រើកំណាព្យ ។

ខ. **ចូររកពាក្យសូរដូចនឹងពាក្យ " បទ ចិត្ត " ព្រមទាំងប្រាប់អត្ថន័យ និងរកឧទាហរណ៍សម្រាប់ពាក្យនីមួយៗផង ។**

www.elibraryofcambodia.org

ការបំពេញឃ្លានៃកំណាព្យ

ចូរបំពេញកំណាព្យបទពាក្យប្រាំពីរ ខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ត្រូវស្រឡាញ់បងប្អូន

(បទពាក្យប្រាំពីរ)

បងប្អូនប្រុសស្រីស្រឡាញ់.......
គ្រប់ពេល.............ផ្អែមប្រណី
បងត្រូវចេះប្រើពាក្យ...........
លួងលោមថ្នម..........ថែទាំប្អូន ។
បងមានគំនិតប្រព្រឹត្តល្អ
គំរូបវរឥតសោហ..............
ប្អូនត្រូវទុកខ្លួនដូចជាកូន
ត្រងត្រាប់ដំបូន្មានគ្រប់គ្រា ។

ការពណ៌នាអំពីអ្នកមានស្នាដៃ

ថ្ងៃមួយ គុណាសូត្រកំណាព្យជូនជីតាស្តាប់ ។ គេបានសួរជីតា អំពីអ្នកតែងកំណាព្យនោះ ។

ចូរអានការសន្ទនារវាងគុណា និងជីតារបស់គេ ។

គុណា : សូមទោសលោកតា ! តើអ្នកណាជាអ្នកនិពន្ធកំណាព្យនេះ ?

លោកតា: នេះជាស្នាដៃរបស់កវីក្រម ង៉ុយ ណា៎ចៅ ។

គុណា : តើលោកតាស្គាល់កវីក្រម ង៉ុយដែរ ឬទេ ?

លោកតា: អូ ! តាស្គាល់គាត់ច្បាស់ណាស់ចៅ ។ គាត់មានស្រុកកំណើតនៅឃុំកំបូល ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្ដាល ។ ក្រមង៉ុយមានងារជា អ្នកព្រះភិរម្យភាសា អ៊ូ ឬភិរម្យង៉ុយ ។ ចៅដឹងទេ គាត់ជាមនុស្សពូកែខាងតែងកំណាព្យនិងមាន មានវោហារប៉ិនប្រសប់ណាស់ ។ គាត់ក្លាយជាអ្នកចម្រៀងសរភៀវមួយរូបធំល្បី នៅស្រុកខ្មែរយើង ។ កវីក្រមង៉ុយកើតនៅឆ្នាំ ១៨៦៥ ។ គាត់បានចែកឋាននៅឆ្នាំ ១៩៣៦ ។

www.elibraryofcambodia.org

តុលា : លោកតា! តើគាត់មានស្នាដៃធំៗអ្វីខ្លះខាងកំណាព្យ ?

លោកតា: កំណាព្យរបស់គាត់មានដូចជាច្បាប់ល្បើកថ្មី សេចក្ដីរំឭកដាស់តឿន ច្បាប់កេរកាលថ្មី និងច្បាប់ប្រដៅជនប្រុសស្រី ជាដើម!

តុលា : បាទលោកតា! លោកកវីក្រម ង៉ុយ ជាមនុស្សគួរឱ្យគោរពសរសើរណាស់ ។ ខ្ញុំនឹងខិតខំរៀនសូត្រពីស្នាដៃរបស់គាត់ ។

សំណួរ

១. តើលោកតាក្រមង៉ុយកើតនៅឯណា ?

២. តើគាត់កើតនិងស្លាប់នៅឆ្នាំណា ?

៣. តើលោកតាក្រមង៉ុយល្បីល្បាញដោយសារអ្វី ?

៤. តើគាត់មានស្នាដៃអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

ចូររៀបជាក្រុមតូចៗ រួចរៀបរាប់ពីអ្នកមានស្នាដៃណាម្នាក់ ដែលអ្នកបានស្គាល់ ប្រាប់សមាជិកក្រុមរបស់អ្នកដោយប្រាប់ ៖

- ឈ្មោះ ភេទ អាយុ
- ទីកន្លែងកំណើត
- ស្នាដៃ ។

www.elibraryofcambodia.org

ផ្លូវបីប្រការ

(បទកាកគតិ)

លោកថាផ្លូវបី
ផ្លូវមួយនឹងល្បែង

ផ្លូវមួយនឹងស្រី
អំពើពាលា
ផ្លូវក្រៃគន្លង ។

ផ្លូវមួយនឹងស្រា
ផ្លូវនេះហៅមហា

ផ្លូវស្រីផ្លូវស្រា
លោកជុំឱ្យគេច

ផ្លូវល្បែងពាលា
ឱ្យវៀរជាម្ដង
ក្មេងភ្លាំងស្មារតី ។

អំពើសិចខ្លង
វាតែងឱ្យហ្មង

ឱ្យក្មេងក្ដីកាប់
ក្មេងសីលក្មេងទាន

ក្មេងទាំងខ្លួនស្លាប់
ក្មេងញាណវិញ្ញូ
ផ្លូវបីប្រការ ។

ក្មេងសាស្ត្រ ស្មស្មី
ក្មេងច្បាប់ប្រក្រតី

(តក្រស់ចេញពីច្បាប់ផ្ទះ)

www.elibraryofcambodia.org

សំណួរ

១. តើកំណាព្យនេះជាបទអ្វី ? មានប៉ុន្មានវគ្គ ? មួយវគ្គមានប៉ុន្មានឃ្លា ? មួយឃ្លាមានប៉ុន្មានព្យាង្គ ?

២. នៅក្នុងកំណាព្យខាងលើ តើគេចាត់ទុកអំពើខូចជាប៉ុន្មានយ៉ាង ? គឺអ្វីខ្លះ?

៣. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុកអំពើទាំងនេះថាជាអំពើខូច ?

៤. តើអំពើទាំងនេះ ផ្តល់ផលវិបាកអ្វីខ្លះដល់ខ្លួនឯង គ្រួសារ និងសង្គមជាតិ ?

៥. តើអ្នកមានគំនិតយ៉ាងម្តេចចំពោះអំពើខូចទាំងនេះ ?

លំហាត់

ក. ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណាដែលជាពាក្យផ្ទុយនឹងពាក្យខាងដើម ។

១. ចាញ់ ៖

☐ ក. ត្រូវ ☐ ខ. ខុស ☐ គ. ឈ្នះ

២. ទុក្ខ ៖

☐ ក. ស្អាត ☐ ខ. ល្អ ☐ គ. សប្បាយ ។

ខ. ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណាដែលជាគំនិតសំខាន់នៃអត្ថបទកំណាព្យ ។

☐ ១. ត្រូវវៀរចាកល្បែងស៊ីសង ព្រោះវានាំឱ្យខាតបង់ទ្រព្យ ។

☐ ២. ត្រូវវៀរចាក ស្រា និងល្បែងស៊ីសង ព្រោះវានាំឱ្យភ្លេចស្មារតី ។

☐ ៣. ត្រូវវៀរចាកអំពើខូចទាំងបីមាន ស្រី ស្រា និងល្បែងស៊ីសង ។

គ. ចូរស្រង់ពាក្យចួននៅក្នុងមេសូត្រខាងលើ ។

វគ្គទី ១ ៖ តើពាក្យ " បី " ចួននឹងពាក្យអ្វី ? ពាក្យ " ស្រា " ចួននឹងពាក្យអ្វីខ្លះ ?

វគ្គទី ២ ៖ តើពាក្យ " ស្រា " ចួននឹងពាក្យអ្វី ? ពាក្យ " ខ្លង " ចួននឹងពាក្យអ្វីខ្លះ ?

វគ្គទី ៣ ៖ តើពាក្យ " ចាញ់ " ចួននឹងពាក្យអ្វី ? ពាក្យ " សួស្តី " ចួននឹងពាក្យអ្វីខ្លះ ?

ឃ. ចូររកពាក្យសូរដូចនឹងពាក្យ " និង វៀរ " ។

www.elibraryofcambodia.org

៧ ការតែងកំណាព្យខ្លីៗ

ក. ចូរបំពេញកំណាព្យបទពាក្យប្រាំពីរ ខាងក្រោមដោយខ្លួនឯងឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ខ្យល់បក់រ៉ូៗពីឧត្តរ
មេឃស្រឡះ........ រឿវស្រងាត់
បក្សាបក្សីហើរ..........
វេហាវែងឆ្ងាត់ស្រូវផ្ដើមទុំ ។
វាលស្រែស្រល្វឹងល្វើយលាតសន្ធឹង
កួរស្រូវប្រៀបនឹងកម្រាល.........
ស្រូវយើងកួរវែងគុម្ពធំៗ
ក្លិនប្រហើរ......... សព្វទិសទី ។
ទេសភាពត្រកាលស្រូវពណ៌.......
ល្អល្អះនិភាសសមសោភី
កសិករជួបជុំគ្នាមូល..........
ច្រូតកាត់វាក់......... ទុកជាស្បៀង ។

ខ. ចូរអានកំណាព្យខាងក្រោម ដោយកត់សម្គាល់ពាក្យចួនឱ្យបានល្អិតល្អន់ ។

តន្ត្រីខ្មែរ (បទពាក្យប្រាំពីរ)

ព្យាង្គចួនគ្នា

វគ្គទី១
សូរសៀងតន្ត្រីលាន់រងំ
សម្លេងស្គរចំនួយចាប៉ី
រនាតតាខេឃឹមទ្រថ្មី
សាវៀវដងខ្លីស្រឡៃមួយ ។

វគ្គទី២
ស្ដាប់ទៅពីរោះរំភើបចិត្ត
ភ្លេងបុរាណស្និទ្ធជាប់ទុក្ខព្រួយ
ផ្ញើចង្វាក់ជើងនិងគងជួយ
ភ្លេងខ្មែរលើកស្ទួយជួយលម្ហ ។

សំណួរ

១. តើកំណាព្យបទពាក្យប្រាំពីរក្នុងមួយវគ្គមានប៉ុន្មានឃ្លា ? តើក្នុងមួយឃ្លាមានប៉ុន្មានព្យាង្គ ?

២. ចូរប្រាប់ពាក្យចួនក្នុងវគ្គនិងពាក្យចួនឆ្លងវគ្គនៃកំណាព្យខាងលើ ។

លំហាត់

ចូរតែងកំណាព្យបទពាក្យប្រាំពីរចំនួនពីរវគ្គ និយាយអំពីប្រធានបទអ្វីមួយដែលអ្នកចូលចិត្ត ។

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ៤

ប្រយោជន៍នៃសារព័ត៌មាន

កាលណាគេចង់ដឹងព្រឹត្តិការណ៍ ឬព័ត៌មានផ្សេងៗ គេតែងតែស្ដាប់វិទ្យុ មើលទូរទស្សន៍ ឬអានសារព័ត៌មាន ។ សារព័ត៌មាន ជាប្រភពព័ត៌មានមួយដែលផ្ដល់ព័ត៌មានក្នុងប្រទេស និងព័ត៌មាននៅលើពិភពលោក ។ តាមរយៈសារព័ត៌មាន គេអាចដឹងពីព្រឹត្តិការណ៍ជាតិ ព្រឹត្តិការណ៍អន្តរជាតិ ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ ការប្រកួតកីឡា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម សេចក្ដីជូនដំណឹង និងព័ត៌មានផ្សេងៗទៀត ។

www.elibraryofcambodia.org

អត្ថបទសារព័ត៌មាន

ជាទូទៅអត្ថបទ ឬព័ត៌មាននៅក្នុងសារព័ត៌មាន ឬកាសែតតែងតែមានចំណងជើង ហើយចំណងជើងព័ត៌មានទាំងនោះភាគច្រើន ត្រូវបានបោះពុម្ពជាអក្សរដិតហើយធំៗ ។ នៅក្នុងអត្ថបទសារព័ត៌មានមួយចំនួន មានការដកស្រង់សម្ដីរបស់បុគ្គលខ្លះ យកមកចុះផ្សាយ ដើម្បីបញ្ជាក់បន្ថែមឱ្យកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតផង ។

ចូរអានអត្ថបទសារព័ត៌មានខាងក្រោម ហើយប្រាប់ចំណងជើងអត្ថបទ និងសេចក្ដីដកស្រង់សម្ដី ។

មន្ត្រីកាំកុងត្រូលត្រួតពិនិត្យទំនិញខូចគុណភាពក្នុងផ្សារគគីរ

ខេត្តកណ្ដាល ៖ កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១០ ប្រតិភូកាំកុងត្រូលដឹកនាំដោយលោកអគ្គនាយករងនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកាំកុងត្រូល បានចុះធ្វើការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងឧបភោគ បរិភោគ ដែលកំពុងតាំងលក់នៅក្នុងផ្សារគគីរ ស្រុកកៀនស្វាយ ខេត្តកណ្ដាល ។

លោកអគ្គនាយករងបានធ្វើការពន្យល់ណែនាំដល់អាជីវករ ឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យមុខទំនិញឱ្យបានច្បាស់លាស់ មុននឹងយកមកដាក់តាំងលក់ គឺត្រូវពិនិត្យស្លាកសញ្ញាសម្គាល់របស់ក្រុមហ៊ុន និងថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំផុតកំណត់ប្រើប្រាស់ ដើម្បីជៀសវាងនូវការនាំយកមុខទំនិញក្លែងក្លាយ និងខូចគុណភាពមកលក់ ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់សុខភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ និងជាប្រការល្មើសនឹងច្បាប់ ។

លោកអគ្គនាយករងមានប្រសាសន៍ថា ដើម្បីទប់ស្កាត់នូវសកម្មភាពអសកម្មទាំងនេះ ប្រជាពលរដ្ឋ ឬអ្នកលក់ ត្រូវតែចូលរួមសហការជាមួយមន្ត្រីកាំកុងត្រូល ហើយត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ដល់សមត្ថកិច្ចមូលដ្ឋាន ឬផ្នែកជំនាញនៅពេលទទួលបានព័ត៌មានស្ដីពីមុខទំនិញក្លែងក្លាយ ឬខូចគុណភាព ដែលបាននាំចូលមកលក់នៅលើទីផ្សារ ។

www.elibraryofcambodia.org

នានិកាសនោះ មន្ត្រីកាំកុងត្រូលទាំងនោះ បានទិញទំនិញមួយចំនួន សំខាន់គឺម្ហូបអាហារ គ្រឿងកំប៉ុងដែលមានការសង្ស័យ សម្រាប់យកទៅពិនិត្យតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដើម្បីបញ្ជាក់ថា តើមុខទំនិញទាំងនោះមានគុណភាព ឬក្លែងក្លាយ ទើបអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យអាជីវករបន្តលក់ដូរនៅលើទីផ្សារ ។

(ដកស្រង់ពី[illegible] ចេញផ្សាយថ្ងៃចន្ទ ទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១០)

- អត្ថបទសារព័ត៌មានខាងលើមានចំណងជើងថា ៖

មន្ត្រីកាំកុងត្រូលត្រួតពិនិត្យទំនិញខូចគុណភាព ក្នុងផ្សារតាកែវ

- សេចក្តីដកស្រង់សម្តីក្នុងអត្ថបទខាងលើ ៖

លោកអគ្គនាយកមានប្រសាសន៍ថា ដើម្បីទប់ស្កាត់នូវសកម្មភាពអសកម្មទាំងនេះ ប្រជាពលរដ្ឋ ឬអ្នកលក់ត្រូវតែចូលរួមសហការជាមួយមន្ត្រីកាំកុងត្រូល ហើយត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ដល់សមត្ថកិច្ចមូលដ្ឋាន ឬផ្នែកជំនាញនៅពេលទទួលបានព័ត៌មានស្តីពីមុខទំនិញក្លែងក្លាយ ឬខូចគុណភាពដែលបាននាំចូលមកលក់នៅលើទីផ្សារ ។

លំហាត់

ចូរអ្នកអានសារព័ត៌មានខាងក្រោម រួចប្រាប់ចំណងជើង និងសេចក្តីដកស្រង់សម្តីនៅក្នុងអត្ថបទនេះ ។ តើជាសម្តីរបស់អ្នកណា ?

មន្ត្រីជលផលកំពង់ឆ្នាំងចុះបោះស្លាកការពារព្រៃលិចទឹក

កំពង់ឆ្នាំង ៖ ក្រុមការងាររបស់ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលកំពង់ឆ្នាំង ដឹកនាំដោយលោកនាយករងខណ្ឌរដ្ឋបាល កាលពីថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០ បានចុះពិនិត្យ និងបោះស្លាកការពារព្រៃលិចទឹកនៅក្នុងភូមិសាស្ត្រ ឃុំត្រពាំងហ្លួង ស្រុកកំពង់លែង ។

លោកនាយករងខណ្ឌរដ្ឋបាល បានមានប្រសាសន៍ឱ្យដឹងថា បច្ចុប្បន្ននេះ ក្រុមការងាររបស់លោកបានសម្រេចបោះស្លាកការពារព្រៃលិចទឹក បានចំនួន៨ស្លាក និងបានបង្កើតក្រុមល្បាតការពារទប់ស្កាត់ការកាប់រុករាន និងដុតបំផ្លាញព្រៃលិចទឹកបានចំនួន៤៩ក្រុមល្បាត នៅក្នុងស្រុកពីរ គឺស្រុកកំពង់លែង និងស្រុកបរិបូណ៌ ។

www.elibraryofcambodia.org

លោកនាយករងបានបញ្ជាក់ឱ្យដឹងទៀតថា នៅចំពោះមុខនេះ ក្រុមការងាររបស់ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលកំពង់ឆ្នាំងនឹងបន្តចុះបោះស្លាកការពារព្រៃលិចទឹក នៅតាមតំបន់សំខាន់ៗមួយចំនួនទៀត និងទៅធ្វើការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ស្តីពីជលផល ដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតាមតំបន់ព្រៃលិចទឹក និងតាមដងទន្លេសាប ដើម្បីឱ្យពួកគាត់កាន់តែយល់បន្ថែមទៀត និងចូលរួមជួយថែរក្សាការពារធនធានធម្មជាតិព្រៃលិចទឹក ។

(ដកស្រង់ពីកាសែតរស្មីកម្ពុជា លេខ [illegible] ថ្ងៃអង្គារ ទី០៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០)

ការផ្តល់វ៉ាក់សាំង ការពារជំងឺផ្តាសាយប្រភេទថ្មី A/H1N1

ភ្នំពេញ ៖ ប្រទេសកម្ពុជាបានបើកយុទ្ធនាការផ្តល់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺផ្តាសាយប្រភេទថ្មី A/H1N1 កាលពីថ្ងៃទី ២៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០នៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ។ ពិធីបើកនោះ មានការចូលរួមពីឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាល និងលោកអភិបាលរាជធានីភ្នំពេញ ។

លោកសាស្ត្រាចារ្យ អគ្គនាយករងបច្ចេកទេស ក្រសួងសុខាភិបាល បាននិយាយកាលពីរសៀលថ្ងៃទី០៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០នេះ ឱ្យដឹងថា ការផ្តល់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺផ្តាសាយប្រភេទថ្មី A/H1N1 ដំណាក់កាលទី១ ទទួលបានជោគជ័យដោយមានប្រជាពលរដ្ឋជាង២០សែននាក់ទទួលបានវ៉ាក់សាំងនេះ ។ លោកបានបញ្ជាក់ថា ក្រុមដែលទទួលបានវ៉ាក់សាំងនេះ រួមមានកុមារអាយុពី ៦ខែដល់ ២ឆ្នាំ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ អ្នកជំងឺសួតរ៉ាំរ៉ៃ និងបុគ្គលិកសុខាភិបាលតាមមន្ទីរពេទ្យទូទាំងប្រទេស ។

(ដកស្រង់ពីកាសែតកម្ពុជាថ្មី លេខ [illegible] ថ្ងៃអង្គារ ទី០៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០)

www.elibraryofcambodia.org

ព្រះរាជពិធីបុណ្យច្រត់ព្រះនង្គ័ល

ចូរអានសេចក្ដីរាយការណ៍សារព័ត៌មានមួយដូចខាងក្រោមនេះ ។

សៀមរាប ៖ ព្រះរាជពិធីបុណ្យច្រត់ព្រះនង្គ័លឆ្នាំ ២០១០នេះ បានប្រារព្ធឡើងកាលពីថ្ងៃទី២ ខែឧសភា នៅទីលានជល់ដំរី ខេត្តសៀមរាប ។ ពិធីនេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តទៅឡើងយ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេងជាទីបំផុត ក្រោមព្រះរាជាធិបតីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ព្រះករុណាព្រះបាទសម្ដេចព្រះបរមនាថ នរោត្តមសីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងមានការចូលរួមផងដែរ ពីសំណាក់ឥស្សរជនជាន់ខ្ពស់ ថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភា រដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងប្រជាពលរដ្ឋ សិស្សានុសិស្ស និងមន្ត្រីរាជការមកពីគ្រប់ទិសទីយ៉ាងច្រើនកុះករ ។

ព្រះរាជពិធី បានចាប់ផ្ដើមនៅវេលាម៉ោងប្រមាណជា៨និង៣០នាទីព្រឹក ដោយមានព្រះអង្គម្ចាស់ស៊ីសុវត្ថិធីរ៉ាវុធទ្រង់ជាស្ដេចមាឃ យាងច្រត់ព្រះនង្គ័ល ភ្ជួរព្រះស្រែ និងអ្នកអង្គម្ចាស់ក្សត្រីនរោត្តមរស្មីពគីទ្រង់ជាព្រះមេហួ ។ ព្រះរាជពិធីនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅចំនួនបីជុំនៃវាលព្រះស្រែ ។ បន្ទាប់មក ក្រុមបាគួបានដឹកគោឧសភរាជទៅកាន់ថាសមាសដែលមានអាហារ និងទឹកចំនួនប្រាំពីរថាស គឺស្រូវមួយថាស ពោតមួយថាស ល្ងមួយថាស សណ្ដែកមួយថាស ស្មៅមួយថាស ទឹកមួយថាស និងស្រាមួយថាសផងដែរ ។ជាលទ្ធផល គោឧសភរាជបានទទួលទានគ្រាប់ពោតច្រើនជាងគេ បន្ទាប់មកគឺសណ្ដែកដែលជាប្រផ្នូលទាយថា ការបង្កបង្កើនផលឆ្នាំនេះ ពោតទទួលបានផលល្អ និងសណ្ដែកទទួលបានផលល្អបង្គួរ ។

www.elibraryofcambodia.org

ពិធីនេះ ត្រូវបានប្រារព្ធឡើងរៀងរាល់ឆ្នាំ នៅពេលរដូវវស្សាចាប់ផ្ដើម ហើយក្រុមព្រះបរោហិតអះអាងថា ការផ្សងប្រផ្នូលតាមរយៈគោឧសភរាជនៅក្នុងព្រះរាជពិធីច្រត់ព្រះនង្គ័លនេះ មានតាំងពីបុរាណកាលមក ។

(ដកស្រង់ពីកាសែតរស្មីកម្ពុជា លេខ [illegible] ថ្ងៃអង្គារ ទី០៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០)

សំណួរ

១. តើព្រះរាជពិធីច្រត់ព្រះនង្គ័លឆ្នាំ២០១០នេះ ប្រារព្ធធ្វើនៅឯណា ? តើអ្នកណាខ្លះចូលរួម ?

២. តើគេបានធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះ នៅក្នុងព្រះរាជពិធីបុណ្យនេះ ?

៣. តើមានទឹកនិងអាហារអ្វីខ្លះ សម្រាប់ផ្សងគោឧសភរាជ ?

៤. តើគោឧសភរាជបរិភោគអ្វី ?

៥. តើគេផ្សងគោឧសភរាជដើម្បីអ្វី ?

៦. តើអត្ថបទនេះនិយាយអំពីអ្វី ?

លំហាត់

ក. ចូរបំពេញឃ្លាខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ។

១. រៀងរាល់ឆ្នាំ ព្រះរាជពិធីច្រត់ព្រះនង្គ័លបានប្រារព្ធនៅ.............. ។

២. នៅពេលបញ្ចប់ពិធីភ្ជួរព្រះស្រែ មានពិធីផ្សង.............. ។

៣. អាហារសម្រាប់ផ្សងគោឧសភរាជមាន............ មុខគឺ.......... ។

៤. អាហារទាំងនេះ គេដាក់នៅក្នុង.............. ។

៥. ព្រះរាជពិធីនេះ ប្រារព្ធនៅរដូវ.............. ។

ខ. ចូរចម្លងសេចក្ដីដកស្រង់សម្ដី ដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទសារព័ត៌មានខាងលើ ។

www.elibraryofcambodia.org

ការពិតនិងមតិ

ពេលនិយាយ ឬសរសេរ គេតែងប្រាប់អ្វីដែលជាហេតុការណ៍ពិត ឬសំដែងគំនិត (មតិយោបល់) តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន ។

ចូរអ្នកអាន កថាខណ្ឌខាងក្រោម ។ តើល្បះណាជាការពិត ? ល្បះណាជាមតិ ?

(១) សាលាក្តីខ្មែរក្រហម កំពុងបន្តការកាត់ក្តីកាំងហ្កេចអ៊ាវ ហៅឌុច អតីតមេគុកទួលស្លែង និងឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទបួនរូបទៀត ដែលជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យគឺ នៀវ សំផន អៀង សារី អៀង ធារិទ្ធ និងនួន ជា ។

(២) ប្រជាជនខ្មែរមួយចំនួនយល់ថា សាលាក្តីខ្មែរក្រហមនេះនឹងផ្តល់យុត្តិធម៌ដល់ជនរងគ្រោះក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ជាមិនខាន ។

- ល្បះទី១ ចាប់ពី " សាលាក្តី ....នួនជា" ប្រាប់អំពីព្រឹត្តិការណ៍ពិត ។
- ល្បះទី២ ចាប់ពី " ប្រជាជនខ្មែរ.........ជាមិនខាន" ប្រាប់អំពីមតិ ឬការយល់ឃើញរបស់ប្រជាជនខ្មែរមួយចំនួនទៅលើការកាត់ក្តីនេះ ។

ការពិត គឺជាហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងពិតប្រាកដ អាចបញ្ជាក់ទីកន្លែង ពេលវេលាបាន ។ មតិ ជាការយល់ឃើញរបស់អ្នកណាម្នាក់ ឬមនុស្សមួយក្រុម ដោយផ្អែកលើការវិនិច្ឆ័យផ្ទាល់ខ្លួន ។ មតិពុំអាចបញ្ជាក់ថា ជាការពិត ឬមិនពិតបានឡើយ ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម ។ តើល្បះណាជាព្រឹត្តិការណ៍ ល្បះណាជាមតិ ?

ក. ក្រសួងមហាផ្ទៃប្រគល់ ឧបករណ៍វាស់ល្បឿនដល់ស្នងការនគរបាលរាជធានី ខេត្ត

កាលពីល្ងាចថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ តំណាងក្រសួងមហាផ្ទៃបានប្រគល់ ឧបករណ៍វាស់ល្បឿន សម្រាប់ត្រួតពិនិត្យ និងទប់ស្កាត់គ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ដែលបង្កឡើងដោយការបើកបរហួសល្បឿនកំណត់ ដល់ស្នងការនគរបាលរាជធានី និងខេត្តចំនួន៧ មានស្នងការនគរបាលរាជធានីភ្នំពេញ ខេត្តកណ្ដាល បាត់ដំបង កំពង់ចាម បន្ទាយមានជ័យ សៀមរាប និងខេត្តព្រះសីហនុ ។ ក្រសួងយល់ឃើញថា ក្រោយពេលដែលខេត្ត និងរាជធានីបានទទួលឧបករណ៍វាស់ល្បឿននេះ គ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍បាន និងកាត់បន្ថយមួយផ្នែកធំ ដោយអ្នកបើកបរមិនអាចបើកបរហួសល្បឿនកំណត់បានឡើយ ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីកាសែតរះមានសន្តិភាពលេខ២០៨៩ ថ្ងៃអង្គារទី ៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០)

ខ. ការឈ្លានពាន ៤ លើករបស់ថៃមកលើកម្ពុជា

ព្រំដែនប្រាសាទព្រះវិហារ ៖ ការវាយប្រហារលើកទី៤ របស់កងទ័ពសៀមមកលើកម្ពុជា កាលពីព្រឹកថ្ងៃទី ០៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ បានបញ្ចប់ក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ២០ នាទី ដោយធ្វើឱ្យទាហានសៀម ៤ នាក់បានស្លាប់ ។ ចំណែកការវាយប្រហារពីការពីយប់ថ្ងៃទី ៦ កុម្ភៈ ត្រូវបានកាសែតពីររបស់សៀមនិយាយថា កងទ័ពកម្ពុជាបាញ់ត្រូវចំណុចសំខាន់ៗជាច្រើន រហូតដល់បង្ខំឱ្យមេទ័ពសៀមបញ្ជាឱ្យបិទច្រកទ្វារព្រំដែនមួយចំនួន ខ្លាចក្រែងអ្នកស៊ើបការណ៍កម្ពុជាចូលដល់ ។

ប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើនយល់ថា ទោះបីកងទ័ពថៃមានចំនួនច្រើន ហើយមានអាវុធទំនើបជាងកងទ័ពកម្ពុជាក៏ដោយ ក៏មិនអាចវាយឈ្នះកងទ័ពកម្ពុជាបានដែរ ព្រោះកងទ័ពកម្ពុជាមានទឹកចិត្តក្លាហានមោះមុត និងមានបទពិសោធន៍ជាងកងទ័ពថៃឈ្លានពាន ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីកាសែតរស្មីកម្ពុជាលេខ៥៤០៥ ថ្ងៃអង្គារទី ៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១)

www.elibraryofcambodia.org

១ បទសម្ភាស

ចូរស្ដាប់បទសម្ភាសរវាងអ្នកកាសែតជាមួយនឹងចន្ទាអំពីគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ។

សំណួរ

១. តើអ្នកកាសែតសម្ភាសនរណា ?

២. ហេតុអ្វីបានជាអ្នកកាសែតសម្ភាសគាត់ ?

៣. តើអ្នកកាសែតសួរអ្នកមីងអំពីអ្វីខ្លះ ?

៤. តើមុននឹងសួរព័ត៌មាន អ្នកកាសែតនិយាយដូចម្ដេចខ្លះ ?

៥. តើនៅពេលបញ្ចប់កិច្ចសម្ភាស អ្នកសម្ភាស(អ្នកកាសែត)និយាយដូចម្ដេច?

www.elibraryofcambodia.org

ប្រភេទនៃសព្វនាម

សព្វនាមមានច្រើនប្រភេទ គឺសព្វនាមបុរិសៈ សព្វនាមចង្អុល សព្វនាមសំណួរ សព្វនាមល្អាក់ និងសព្វនាមមិនច្បាស់ ។

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ។ តើពាក្យណាខ្លះជាសព្វនាម ?

១. ឯងចូលចិត្តស្លាប់ និងអានព័ត៌មានដូចខ្ញុំដែរ ។

២. លោកស្រីដាលី ជាជាងប្រាក់កាសែត ។ គាត់ជាមនុស្សឆ្លាតណាស់ ។

៣. នេះជាអ្នកយកព័ត៌មានដ៏ក្មេងម្នាក់ ។

៤. មានបន្ទាត់ពីរនៅលើតុ ។ អានេះជារបស់ខ្ញុំ ។

៥. តើអ្នកណាជាមិត្តជិតស្និទ្ធរបស់អ្នក ?

៦. តើអ្វីខ្លះជារបស់ឯង ?

៧. សិស្សដែលខំរៀន ប្រាកដជាប្រឡងជាប់ ។

៨. សារព័ត៌មានដែលល្អផ្សាយតែព័ត៌មានពិត ។

៩. គ្មាននរណាម្នាក់ចូលចិត្តអំពើហិង្សាឡើយ ។

១០. ខ្ញុំមិនត្រូវការអ្វីទាំងអស់ ។

ពាក្យ " ឯង ខ្ញុំ គាត់ " នៅក្នុងឧទាហរណ៍ទី១ ទី២ ជា " សព្វនាមបុរិសៈ " ។

ពាក្យ " នេះ អានេះ " នៅក្នុងឧទាហរណ៍ទី៣ ទី៤ ជា " សព្វនាមចង្អុល " ។

ពាក្យ " អ្នកណា អ្វីខ្លះ " នៅក្នុងឧទាហរណ៍ទី ៥ ទី៦ ជា " សព្វនាមសំណួរ " ។

ពាក្យ " ដែល " នៅក្នុងឧទាហរណ៍ ទី៧ ទី៨ ជា " សព្វនាមល្អាក់ " ។

ពាក្យ " គ្មាននរណាម្នាក់ អ្វី " នៅក្នុងឧទាហរណ៍ទី ៩ ទី១០ជា " សព្វនាមមិនច្បាស់ " ។

> សព្វនាម ជាពាក្យសម្រាប់ជំនួសនាមឡើមនាម និងបង្ហាញបុគ្គលចូលរួមក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា ។

www.elibraryofcambodia.org

សព្វនាមបុរិសៈមាន ខ្ញុំ ឯង យើង វា គាត់ គេ អ្នក លោក ពួកគេ ពួកគាត់ ពួកវា ពួកអ្នក ពួកយើង... ។

សព្វនាមចង្អុលមាន នេះ អានេះ អ្នកនេះ នោះ អានោះ អ្នកនោះ... ។

សព្វនាមសំនួរមាន អ្នកណា នរណា អ្នកណាមួយ នរណាមួយ អ្នកណាខ្លះ នរណាខ្លះ ស្អី ស្អីខ្លះ អ្វី អ្វីមួយ អ្វីខ្លះ អី... ។

សព្វនាមឈ្នាប់មាន ដែល

សព្វនាមមិនច្បាស់មាន ម្នាក់ នរណាមួយ អ្នកណាមួយ នរណាក៏ដោយ អ្នកណាក៏ដោយ អ្វីមួយ ស្អីមួយ ច្រើនគ្នា ច្រើននាក់ ពីរបីនាក់ ខ្លះ ស្អីខ្លះ គ្មាននរណាម្នាក់ ម្នាក់ៗ និមួយៗ ទាំងអស់ ទាំងមូល ខ្លះទៀត... ។

លំហាត់

ក. ចូរស្រង់សព្វនាមនៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងក្រោម និងប្រាប់ប្រភេទរបស់វា ។

ពូស្លេះ ជាអ្នកចែកកាសែត ។ រាល់ព្រឹក គាត់តែងយកកាសែតមកឱ្យខ្ញុំ ។ ថ្ងៃនេះ គ្មាននរណាម្នាក់អានកាសែតគាត់ទេ ព្រោះម្នាក់ៗរវល់ ។ ដូច្នេះ អ្នកដែលអានកាសែតឱ្យគេស្តាប់គឺខ្ញុំ ។ តើខ្ញុំត្រូវអានអ្វីខ្លះ ?

ខ ចូរស្រង់សព្វនាមពីក្នុងល្បះខាងក្រោម ៖

១. ជីតាខ្ញុំ ចូលចិត្តឱ្យខ្ញុំអានកាសែតឱ្យគាត់ស្តាប់ ។
២. លោកសុផល ជាអ្នកយកព័ត៌មានដែលល្បីជាងគេ ។
៣. តើអ្នកណាខ្លះ ទៅចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យថ្ងៃស្អែក ?
៤. នេះ ជាកាសែតចេញថ្មី ។
៥. តើគាត់ត្រូវការអ្វីខ្លះ ?

www.elibraryofcambodia.org

បំណងរបស់ខ្ញុំ

មនុស្សគ្រប់រូប តែងតែមានបំណងប្រាថ្នាផ្សេងៗគ្នា ក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរ ។ អ្នកខ្លះចង់ធ្វើមន្ត្រីរាជការក្នុងក្រសួងនានា អ្នកខ្លះចង់ក្លាយជាពាណិជ្ជករ នាំចេញ នាំចូលផលិតផលផ្សេងៗ អ្នកខ្លះទៀតចង់គ្រប់គ្រងកសិដ្ឋានធំៗ ដាំដំណាំឧស្សាហកម្មដើម្បីបម្រើរោងចក្រឱ្យមានដំណើរការ ។ ចំណែកខ្ញុំ ចាប់ពីតូចដឹងក្តីមក ខ្ញុំចង់ក្លាយជាអ្នកសរសេរសារព័ត៌មានមួយរូបដ៏ល្បី និងមានប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រទេសជាតិខ្ញុំ ។

ដើម្បីសម្រេចបំណងនេះ នៅពេលខ្ញុំក្លាយជាអ្នកយកព័ត៌មាន ខ្ញុំនឹងត្រាច់ចរគ្រប់ច្រកល្ហក ធ្វើដំណើរគ្រប់តំបន់ ទោះបីជួបការលំបាក ឬប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ក៏ដោយ ។ ខ្ញុំនឹងឈ្លុសឈ្លុលតាមគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីពិនិត្យស្វែងរកហេតុការណ៍ដល់ទីកន្លែងកើតហេតុ ដើម្បីយកព័ត៌មានមកផ្សព្វផ្សាយក្នុងទំព័រសារព័ត៌មានជូនមហាជន ប្រជាជន ឱ្យទាន់ពេលវេលា ។ ពេលខ្លះ ខ្ញុំត្រូវចូលរួមក្នុងអង្គប្រជុំ សន្និសីទ ស្នងការនគរបាល ឬតុលាការពេលកាត់ទោស ។ ខ្ញុំនឹងតស៊ូអត់ធ្មត់ទោះយប់ក្តី ថ្ងៃក្តី ពិនិត្យ និងថតយករូបភាពច្បាស់លាស់ ដើម្បីឱ្យសាធារណជនចាប់អារម្មណ៍ចំពោះដំណឹងថ្មីទាន់ហេតុការណ៍ ។ ខ្ញុំនឹងសរសេរតែព័ត៌មាន ពិតប្រាកដកើតមានជាក់ស្តែង ដោយមិនបំភ្លៃការពិត មិនលម្អៀងនិងមានអំណះអំណាងច្បាស់លាស់ ។ ខ្ញុំនឹងខិតខំគោរពក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈអ្នកសារព័ត៌មានឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងខ្ជាប់ខ្ជួនជានិច្ច ។

ពេលនោះ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ខ្ញុំនឹងក្លាយជាអ្នកសារព័ត៌មានដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីម្នាក់ និងជាទីពេញនិយមរបស់អ្នកអាន ។

សំណួរ

១. តើនៅពេលធំឡើងគេមានបំណងធ្វើអ្វី ?

២. ដើម្បីសម្រេចបំណង តើគេនឹងធ្វើអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណា ដែលមានន័យត្រូវនឹងពាក្យខាងលើ ។

ក. ពាណិជ្ជករ

- ☐ ១. អ្នកដំណើរ
- ☐ ២. អ្នកជំនួញ
- ☐ ៣. អ្នកផលិត ។

ខ. បំភ្លៃ

- ☐ ១. បញ្ឆោត
- ☐ ២. បញ្ចូលថែម
- ☐ ៣. បំភិតបំភ័យ ។

ការបំពេញកថាខណ្ឌ

ចូរសរសេរបំពេញកថាខណ្ឌខាងក្រោម ឱ្យបានសមស្រប ។

ឪពុកមាខ្ញុំ ជាអ្នកយកព័ត៌មាន ។ ទីណាមានព្រឹត្តិការណ៍ប្លែក គាត់តែងទៅយក..................................... នៅទីនោះ ។ គាត់មិនដែលមានពេល.............................. ឡើយ ។ រាល់.......................... គាត់ធ្វើការណាស់ ។ ពេលខ្លះគាត់ចូលស្លាប់.................................គាត់ក្តី ។ ជួនកាល គាត់ធ្វើការក្នុងប្រទេស ហើយជួនកាល គាត់ចេញទៅក្រៅ...................................... ដើម្បីប្រជុំជាមួយអ្នកកាសែតបរទេស ។

www.elibraryofcambodia.org

ការសម្ភាស

ខាងក្រោមនេះ ជាសេចក្ដីដកស្រង់អត្ថបទនៅក្នុងកាសែត ។ ចូរអានអត្ថបទនេះជាមួយដៃគូ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីស្វែងយល់ខ្លឹមសារអត្ថបទ ។

អង្គការអាដ្រាអប់រំការប៉ះពាល់នៃថ្នាំជក់ដល់យុវជននៅខេត្តព្រះវិហារ

កាលពីថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១០ នៅទីបញ្ជាការកងពលធំលេខ ៣ តំបន់៤ មករា អង្គការអាដ្រាកម្ពុជា បានធ្វើការអប់រំពីផលប៉ះពាល់នៃថ្នាំជក់ ដល់យុវជននៅសមរភូមិមុខ ប្រចាំទិសព្រះវិហារ ។

ក្នុងឱកាសនោះ តំណាងអង្គការអាដ្រាបានជម្រាបជូនយុវជនថា ពិធីនេះធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងជួយដល់នាយទាហាន ពលទាហានទាំងអស់ ឱ្យបានស្វែងយល់កាន់តែច្បាស់អំពីផលប៉ះពាល់ យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងររបស់ថ្នាំជក់មកលើសុខភាព បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ច ហើយអ្នកដែលបានចូលរួមក្នុងថ្ងៃនេះនឹងក្លាយទៅជាអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីជួយអ្នកជក់បារី នៅតាមកន្លែងធ្វើការ ឬអង្គភាព ក្រុមគ្រួសារ និងមិត្តភក្ដិឱ្យលះបង់ ចោលទម្លាប់ជក់បារី ព្រោះការជក់បារីនាំឱ្យកើតជំងឺបេះដូង ជំងឺមហារីក ជំងឺដាច់សរសៃឈាម និងជំងឺជាច្រើនប្រភេទទៀត ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ អ្នកដែលទទួលផ្សែងបារីពីគេ ក៏ប្រឈមមុខនឹងការកើតជំងឺទាំងនោះដែរ ។

លោក ឧត្ដមសេនីយ៍ទោ តំណាងឱ្យយុវជនដែលចូលរួម បានប្ដេជ្ញារួមសហការបន្តអប់រំ និងឈប់ឱ្យមានផ្សែងបារីនៅតាមអង្គភាពក៏ដូចជាកន្លែងធ្វើការ ព្រោះកងទ័ពការពារទឹកដី ចាំបាច់ណាស់ត្រូវតែមានសុខភាពរឹងមាំ ចេះថែទាំសុខភាព ហើយត្រូវតែព្យាយាមផ្ដាច់បារី ដើម្បីសុខភាពទាំងអស់គ្នា ។

(ស្រង់ចេញពីកាសែតរស្មីកម្ពុជា លេខ៥១០០ ថ្ងៃអង្គារ ទី០៤ ឧសភា២០១០)

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

តាមខ្លឹមសារកាសែតខាងលើ ចូរអ្នករៀបចំអត្ថបទសម្ភាសដោយបន្ថែមសំណួរ និងចម្លើយដែលទាក់ទងនឹងអត្ថបទ បន្ថែមទៅលើសំណួរចម្លើយគំរូមានស្រាប់ខាងក្រោម ។

បន្ទាប់មក ចូរឡើងសម្ដែងតួជាអ្នកសម្ភាសន៍ និងអ្នកត្រូវគេសម្ភាស ។

បទសម្ភាស

អ្នកកាសែត : ជម្រាបសួរលោក! ខ្ញុំបាទបានទទួលព័ត៌មានថា អង្គការអាព្រោកម្ពុជា បានធ្វើការជួបជុំជាមួយយុវជននៅប្រចាំទិសព្រះវិហារ ។ តើពិធីជួបជុំគ្នានេះ អង្គការរបស់លោកមានបំណងអ្វីដែរ ?

តំណាងអង្គការ : បាទ! យើងមានបំណងបង្ហាញអំពីផលប៉ះពាល់នៃថ្នាំជក់ ។

អ្នកកាសែត : តើពិធីនេះមានគោលបំណងអប់រំនរណាខ្លះ?

តំណាងអង្គការ : ....

អ្នកកាសែត : ....

តំណាងអង្គការ : ....

ការសរសេរអត្ថបទសារព័ត៌មាន

ក. ចូររៀបពាក្យក្នុងប្រអប់តាមជួរនីមួយៗឱ្យបានជាល្បះត្រឹមត្រូវ ។

១.	ដាច់	លក់	កាសែត	នេះ	ណាស់			
២.	ថ្ងៃ	នូវ	អ្វី	នេះ	មាន	ព្រឹត្តិការណ៍	តើ	
៣.	អ្នក	ក្លាយ	ព័ត៌មាន	ខ្ញុំ	ជា	យក	ចង់	
៤.	អាន	ការ	ព័ត៌មាន	នាំ	ឱ្យ	ដឹង	ច្រើន	រឿង
៥.	អ្នក	នៅ	ជនបទ	ក៏	បាន	ទទួល	ព័ត៌មាន	ស្ទួរ

www.elibraryofcambodia.org

ខ. ចូរភ្ជាប់គន្សោមពាក្យខាងក្រោមឱ្យមានន័យត្រឹមត្រូវ ។

១. បងខ្ញុំ	ក. មិនទាន់ចេះអក្សរ ។
២. ប្រជាជនខ្លះ	ខ. អានកាសែតនៅសាលារៀន ។
៣. កាសែតនេះ	គ. ត្រូវការសារព័ត៌មានអ្វី ?
៤. តើអ្នក	ឃ. ដើរលក់កាសែត ។
៥. សិស្ស	ង. លក់ដាច់ជាងគេ ។

គ. ចូរជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ដើម្បីបង្កើតជាល្បះឱ្យបាន ៣ ល្បះ ។

នៅ	ទីនេះ	ធូរ	ទីក្រុង	ល្អ	និង
អាន	ខ្ញុំ	អាកាស	មាន	រស់	សប្បាយ
ណាស់	ចិត្ត	យើង	នៅ	ខ្យល់	សៀវភៅ

ឃ. អ្នកបានអានអត្ថបទសារព័ត៌មានរួចហើយ ។ ក្នុងអត្ថបទសារព័ត៌មាន មានចំណុចសំខាន់ៗដូចជា ចំណងជើងអត្ថបទ សេចក្តីដកស្រង់សង្ខេប និងឈ្មោះខេត្តដែលកើតមានព្រឹត្តិការណ៍ ។

ចូរអ្នកសាកល្បងសរសេរអត្ថបទសារព័ត៌មានខ្លីមួយ ដែលនិយាយអំពីប្រធានបទណាមួយខាងក្រោម តាមគំរូអត្ថបទអំណានខាងលើ ។

- កម្លាំងនគរបាលចុះបង្ក្រាបល្បែងស៊ីសង
- ពិធីបុណ្យនៅក្នុងភូមិ
- ការដាក់ថ្នាំបង្ការជំងឺ ៧ មុខ ។

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ៥

ស្មារតីទទួលខុសត្រូវ

ប្រទេសជាតិមានការរីកចម្រើន លុះណាតែប្រជាជនមានចំណេះដឹង មានសីលធម៌ និងមានស្មារតីទទួលខុសត្រូវ ។ មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវមានស្មារតីទទួលខុសត្រូវចំពោះខ្លួនឯង ចំពោះគ្រួសារ ចំពោះសហគមន៍ដែលខ្លួនរស់នៅ និងសង្គមជាតិទាំងមូល ។

www.elibraryofcambodia.org

ការសង្ខេបព័ត៌មាន

សង្ខេបព័ត៌មាន មានន័យថា និយាយ ឬសរសេរបង្រួមអត្ថបទព័ត៌មានឱ្យខ្លីដោយប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍របស់ខ្លួន ដើម្បីឱ្យគេស្ដាប់បាន និងយល់ខ្លឹមសារសំខាន់ៗនៃអត្ថបទនោះ ។ អ្នកសរសេរ ត្រូវបញ្ចូលគំនិតដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទឱ្យបានច្បាស់លាស់ទៅតាមគោលគំនិតសំខាន់នីមួយៗ មិនត្រូវយកផ្នែកមិនសំខាន់មកបញ្ចូលទេ ។ ដើម្បីសង្ខេបព័ត៌មាន ត្រូវអនុវត្តតាមជំហានបន្តបន្ទាប់ខាងក្រោម ៖

១. អានអត្ថបទ ឬព័ត៌មានទាំងមូល និងស្វែងយល់ខ្លឹមសារឱ្យបានច្បាស់លាស់ជាមុន ។
២. ស្រង់យកគំនិតធំៗរបស់អត្ថបទ ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ឬខ្លឹមសារសំខាន់ៗរបស់រឿង ។
៣. ប្រមូលគំនិត ឬព្រឹត្តិការណ៍បន្ទាប់បន្សំដែលមាននៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នីមួយៗ ។
៤. រៀបចំគំនិត ឬព្រឹត្តិការណ៍តាមលំដាប់មុនក្រោយ ។
៥. និយាយ ឬសរសេរអត្ថបទ ឬរឿងឡើងវិញដោយផ្អែកលើគ្រោងដែលបានធ្វើរួច ។ អ្នកត្រូវប្រើកន្សោមពាក្យ ឬឃ្លាភ្ជាប់គំនិត ឬព្រឹត្តិការណ៍មួយទៀតឱ្យជាប់ទាក់ទងពីដើមរហូតដល់ចប់ ។

ចូរអានអត្ថបទព័ត៌មានខាងក្រោម ។

ជំងឺម្យ៉ាងមានរោគសញ្ញាដូចជំងឺអាសន្នរោគបានកើតឡើងនៅខេត្តក្រចេះ

អ្នកភូមិចំនួន៣ គឺភូមិសណ្ដាយ ភូមិទ្រាប និងភូមិ១០៥ ស្ថិតក្នុងឃុំថ្មី ស្រុកចិត្របុរី ខេត្តក្រចេះ បានកើតជំងឺម្យ៉ាងមានរោគសញ្ញាដូចជំងឺអាសន្នរោគ ។ អ្នកកើតជំងឺនេះបានកើនដល់ចំនួន១៣៤នាក់ និងអ្នកស្លាប់ចំនួន ៦នាក់ គិតត្រឹមរសៀលថ្ងៃ សៅរ៍ ទី ២៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០១០ បន្ទាប់ពីជំងឺនេះបានចាប់ផ្ដើមកើតឡើងកាលពីថ្ងៃទី ២៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០១០កន្លងទៅ ។ នេះបើតាមការបញ្ជាក់របស់មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្តក្រចេះ ។

ដំបូងនៅថ្ងៃទី ២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ មានអ្នកជំងឺចំនួន ៣៩ នាក់ត្រូវបាននាំទៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត និងប៉ុស្តិ៍សុខភាពភូមិ១០៥ដែលជាតំបន់ផ្ទុះជំងឺ ។ នៅយប់ថ្ងៃទី ២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ មានអ្នកជំងឺ ៩៩ នាក់ថែមទៀត ហើយនៅថ្ងៃទី ២៧ អ្នកជំងឺបានកើនឡើងថែម ៥នាក់ទៀត ។

www.elibraryofcambodia.org

អាជ្ញាធរខេត្តបានឱ្យដឹងថា អ្នកស្លាប់ដោយការរាករូសនេះ មានចំនួន៦នាក់ និងអ្នកជំងឺចូលសម្រាកព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យខេត្ត បានកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ។ គ្រូពេទ្យនិយាយថាអ្នកស្លាប់ម្នាក់ជាអ្នកជំងឺចាស់ គាត់មានរោគរាករូសតាំងពីថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០មកម្ល៉េះ ។ តាមការរៀបរាប់របស់អ្នកជំងឺ គេសង្ស័យថាទឹកអណ្តូងអាចជាមូលហេតុមួយ ។

រោគសញ្ញាជំងឺនេះគឺ អ្នកជំងឺមានអាការៈរាក និងក្អួតយ៉ាងស្រួចស្រាវ ។ គ្រូពេទ្យនិយាយថា គេនៅមិនទាន់រកឃើញមូលហេតុដែលនាំឱ្យកើតជំងឺនេះនៅឡើយទេ ហើយគេមិនទាន់ដឹងច្បាស់ថា ជំងឺដែលរាតត្បាតនេះ ជាជំងឺអាសន្នរោគ ឬជំងឺផ្សេងទៀតនោះទេ ។ ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង អ្នកភូមិដែលកំពុងព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យខេត្ត និងអ្នកភូមិដែលបានស្លាប់មានអាការៈរាករូស ក្អួត ដូចរោគសញ្ញាជំងឺអាសន្នរោគអ៊ីចឹង ។

កាលពីថ្ងៃសុក្រ ទី ២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១០ ក្រសួងសុខាភិបាលបានបញ្ជូនគ្រូពេទ្យមួយក្រុមទៅកាន់ខេត្តក្រចេះ ដើម្បីធ្វើពិសោធ និងអប់រំអនាម័យក្នុងគោលបំណងទប់ស្កាត់ការរាលដាលនៃជំងឺដ៏កាចសាហាវនេះ ។

(សម្រួលពីសារព័ត៌មានរស្មីកម្ពុជាលេខ ៥០០៥ ថ្ងៃអាទិត្យនិងចន្ទទី២៨-២៩ ខែមីនាឆ្នាំ២០១០)

ការសង្ខេបអត្ថបទព័ត៌មានខាងលើ ៖

នៅឃុំថ្មី ស្រុកចិត្របុរី ខេត្តក្រចេះ មានអ្នកជំងឺចំនួនបីភូមិគឺ ភូមិសណ្តាយ ភូមិថ្មាច និងភូមិ ១០៩ បានកើតជំងឺដែលមានរោគសញ្ញាស្រដៀងដូចជំងឺអាសន្នរោគ ។ ជំងឺនេះបានកើតឡើងចំពោះមនុស្សចំនួន ១៣៤ នាក់ និងមានអ្នកស្លាប់ចំនួន៦ នាក់ គិតពីថ្ងៃទី២៥ មកដល់ថ្ងៃទី ២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ ។ រោគសញ្ញានៃជំងឺនេះគឺ អ្នកជំងឺរាក និងក្អួតយ៉ាងស្រួចស្រាវដូចជំងឺអាសន្នរោគ ។ ប៉ុន្តែគេមិនទាន់ដឹងច្បាស់ថា វាជាជំងឺអាសន្នរោគ ឬជំងឺអ្វីទេ ហើយគេក៏ពុំទាន់ដឹងពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យកើតជំងឺនេះដែរ ។ ក្រសួងសុខាភិបាលបានបញ្ជូនគ្រូពេទ្យមួយក្រុមទៅខេត្តក្រចេះ ដើម្បីជួយទប់ស្កាត់ការរីករាលដាលនៃជំងឺនេះ ។

> សង្ខេបព័ត៌មានគឺ និយាយ ឬសរសេរបង្រួញព័ត៌មានឱ្យខ្លីដោយប្រើសម្តីផ្ទាល់ខ្លួន ហើយផ្តល់តែចំណុចគោលសំខាន់ៗរបស់ព័ត៌មាន ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ។

www.elibraryofcambodia.org

ចូរអ្នកអានអត្ថបទខាងក្រោម រួចសង្ខេបអត្ថបទនេះ ។

ត្រៀមទប់ទល់ការរាតត្បាតជាសកលនៃជំងឺផ្ដាសាយថ្មី

នៅក្នុងអង្គសិក្ខាសាលាស្ដីពី "ការកសាងផែនការត្រៀមរៀបចំ និងឆ្លើយតបចំពោះជំងឺផ្ដាសាយរាតត្បាតជាសកល " នៅខេត្តកំពង់ចាម នាថ្ងៃទី ២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយបានលើកឡើងថា ការត្រៀមខ្លួនទប់ទល់ និងឆ្លើយតបចំពោះការរាតត្បាតជាសកលនៃជំងឺផ្ដាសាយមនុស្ស គឺជាបញ្ហាអាទិភាពមួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ ថ្នាក់ដឹកនាំបានរំឭកថា នៅឆ្នាំ ២០០៥ ជំងឺផ្ដាសាយបក្សីបានធ្វើឱ្យប្រជាជន ៤នាក់ នៅខេត្តកំពត និង៣នាក់ផ្សេងទៀតនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ ព្រៃវែង និងកំពង់ចាម បានបាត់បង់ជីវិត ។ រីឯជំងឺផ្ដាសាយថ្មីអេអេកវាន់អិនវាន់(A/H1N1) បានកើតឡើងនៅប្រទេសម៉ិកស៊ិក នាពាក់កណ្ដាលខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ ហើយមានវត្តមាននៅកម្ពុជាយើងនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩ តាមរយៈនិស្សិតអាមេរិកដែលចូលមកប្រទេសកម្ពុជាតាមច្រកប៉ោយប៉ែត ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក កម្ពុជាមានជំងឺផ្ដាសាយថ្មីនេះ ៥៦០ករណី ក្នុង១៣ខេត្ត និងរាជធានី ។ ការឆ្លងនេះ ធ្វើឱ្យមនុស្ស៦នាក់ស្លាប់ កាលពីចុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ កន្លងទៅ ។ ចំណែកនៅខេត្តកំពង់ចាម ក្រុងសួង កាលពីដើមខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៩ មានជំងឺផ្ដាសាយថ្មី អេអេកវាន់អិនវាន់(A/H1N1) ចំនួនពីរករណីចំពោះម្ដាយនិងកូន តែត្រូវបានព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ។ នៅថ្ងៃទី ១១ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩ នៅឃុំក្រែក ស្រុកពញាក្រែក ខេត្តកំពង់ចាម មានឆ្លងវីរុស អេចហ្វាយវ៍អិនវាន់ (H5N1) មួយករណីទៀតចំពោះបុរសម្នាក់អាយុ ៥៤ឆ្នាំ តែត្រូវបានព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ។

ថ្នាក់ដឹកនាំគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយបានមានប្រសាសន៍ថា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ ត្រូវសហការជាមួយក្រសួង មន្ទីរ ស្ថាប័ន អង្គការនានា និងអាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ដើម្បីបំពេញការងារនេះ ។

(សម្រង់ពីកាសែតរស្មីកម្ពុជា លេខ៥១៦២ ថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៨ និងចន្ទ ទី២៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០)

www.elibraryofcambodia.org

រឿង ជីតាថាម៉ូ

ថាម៉ូនិងជីតា រស់នៅលើចង្កេះភ្នំមួយនៃប្រទេសជប៉ុន ។ នៅជុំវិញផ្ទះតាមល្បាក់ភ្នំ មានស្រែរបស់អ្នកស្រុកជាច្រើន ។ រសៀលថ្ងៃមួយ មានហេតុការណ៍មួយកើតឡើងគួរឱ្យតក់ស្លុត ។ ដំបូង គេឃើញជីតាថាម៉ូឈរសម្លឹងទៅសមុទ្រ ហើយស្រាប់តែមានទឹកមុខស្លេកស្លាំង ។ ភ្លាមនោះ គាត់ស្រែកយ៉ាងភ្លាត់សំឡេងទៅកាន់ថាម៉ូ ៖ " ចៅឯងរត់ឱ្យលឿន ទៅយកដែកកើ ដែលកំពុងឆេះនោះមកឱ្យតា! ឆាប់ឡើង! " ។ ឮដូច្នោះ ថាម៉ូក៏ប្រញាប់ប្រញាល់រត់សំដៅភ្នក់ភ្លើង ហើយចាប់កន្ទុយអុសដែលកំពុងឆេះក្រហមព្រោលយកមកឱ្យជីតា ។ ភ្លាមនោះ គាត់បានដុតស្រូវក្នុងស្រែឆេះយ៉ាងសន្ធោសន្ធៅ ។ ថាម៉ូភ្លាំងនឹងទង្វើរបស់ជីតាយ៉ាងខ្លាំង ។ វាយំនិងស្រែកប្រាប់ ៖ " លោកតា! លោកតាកំពុងដុតស្រូវហើយណា! " ។ ជីតាគ្រាន់តែងក់ក្បាល តែគាត់មិនបានចាប់អារម្មណ៍នឹងសម្ដីថាម៉ូឡើយ ។ គាត់ថែមទាំងប្រើថាម៉ូឱ្យដុតស្រូវបន្ថែមទៀត ។

គ្រានោះ វាលស្រែដែលមានស្រូវពណ៌ក្រហមដូចកម្រាលព្រំ ប្រែជាមានពណ៌ខ្មៅ គ្របដណ្ដប់ដោយផ្សែងខ្មៅងងឹតខ្លាញ់ អណ្ដែតទៅលើអាកាស ។ ទិដ្ឋភាពនេះ ធ្វើឱ្យអ្នកភូមិនាំគ្នារត់ឡើងមកលើភ្នំ ដើម្បីពន្លត់ភ្លើង ។ គ្រាន់តែឡើងមកដល់ស្រែភ្លាម បុរសម្នាក់

www.elibraryofcambodia.org

បានសួរទាំងកំហឹងទៅកាន់លោកតារបស់ថាមូ ៖ " ហេតុអ្វីបានជាមានរឿងនេះ កើតឡើង? ប្រាប់មក! " ។ លោកតាបានឆ្លើយ ៖ " ខ្ញុំជាអ្នកដុត " ។

បុរសនោះសួរបន្ត ៖ " ហេតុអ្វី ? ហេតុអ្វី ? " ។ លោកតាបានចង្អុលទៅសមុទ្រ ។ អ្នកស្រុកមើលតាមដៃគាត់ ឃើញរលកធំសម្បើមមួយកំពុងបោកបក់យ៉ាងលឿនឆ្ពោះសំដៅមករកភូមិអ្នកស្រុក ។ ពួកគេឈរច្រឹងគ្មានកម្រើក ឬនិយាយស្តីអ្វីឡើយ ។ ទឹកបានរត់រំលងភូមិនោះ បោកផ្ទប់នឹងភ្នំលាន់យ៉ាងខ្លាំង ។ ប្រជាជនមានទឹកមុខភាំងស្លុត និងព្រួយកង្វល់ ព្រោះឃើញភូមិរបស់ខ្លួនទាំងមូលនៅក្រោមផ្ទៃទឹក ។ ទីបំផុត ទើបពួកគេយល់ពីមូលហេតុ ដែលនាំឱ្យលោកតាសម្រេចចិត្តដុតស្រូវ ។

(ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីអត្ថបទរឿង " តាជូនិងការដុតស្រូវ ")

សំណួរ

១. តើជីតាថាជូប្រើថាមូឱ្យយកភ្លើងមកធ្វើអ្វី ? ហេតុអ្វី ?

២. តើថាមូពេញចិត្តនឹងកិច្ចការនេះ ឬទេ ? ហេតុអ្វី ?

៣. តើការសម្រេចចិត្តរបស់លោកតាត្រឹមត្រូវ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ? ចូរលើកអំណះអំណាងពីក្នុងរឿងមកបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

៤. តើរឿងនេះផ្តល់គំនិតអប់រំយ៉ាងដូចម្តេច ?

លំហាត់

ក. ចូរសរសេរសង្ខេបរឿងឡើងវិញ ។

ខ. ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយណាដែលអាចបញ្ជាក់ថា ជីតាថាជូ មានបំណងជួយសង្គ្រោះអ្នកភូមិ ។

☐ ១. ជីតាថាជូឃើញរលកសមុទ្រដ៏ធំ ក៏ដុតស្រូវដើម្បីឱ្យអ្នកភូមិរត់ឡើងលើភ្នំ ។

☐ ២. ជីតាថាជូឃើញរលកសមុទ្រដ៏ធំ ក៏ដុតស្រូវបំភ័យអ្នកភូមិ ។

☐ ៣. ជីតាថាជូឃើញរលកសមុទ្រយ៉ាងធំ ក៏ឆ្លៀតឱកាសដុតស្រូវបំផ្លាញចោល ។

គ. ចូររកពាក្យន័យដូចនឹងពាក្យ សមុទ្រ ភ្លើង ភ្នំ ។

www.elibraryofcambodia.org

ការស្រង់ព័ត៌មានសំខាន់ៗនៅក្នុងរឿង

ក្រោយពីបានអានរឿង " ជីតាជាឫ " រួច ចូរអ្នកសរសេរ ឬស្រង់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៅក្នុងរឿងនេះ តាមលំនាំគំរូខាងក្រោម ៖

១. ជីតាជាឫឈរសម្លឹងទៅសមុទ្រ ហើយមានទឹកមុខស្ញេកស្ញាំង ។

២. គាត់ប្រើថាឫ ឱ្យប្រញាប់យកកន្ទុយអួនឱ្យគាត់ ។

៣. .... ។

៤. .... ។

៥. .... ។

៦. .... ។

ភ្លៀងធ្លាក់និងខ្យល់ព្យុះនៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង

ក្រោយពីស្តាប់គ្រូអ្នកអានដែលអត្ថបទនេះរួច ចូរអ្នកឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើខ្យល់ព្យុះកើតឡើងនៅឯណា ? នៅពេលណា ?

២. តើកន្លែងណាខូចខាតច្រើនជាងគេ ?

៣. តើខ្យល់ព្យុះនេះបណ្តាលឱ្យខូចខាតអ្វីខ្លះ ?

៤. តើអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានអំពាវនាវដូចម្តេចខ្លះ ?

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរសរសេរព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួនក្នុងអត្ថបទ ដែលអ្នកបានស្ដាប់ ដាក់ក្នុងតារាងដោយមានឧទាហរណ៍ទី១ជាគំរូ ។

ល.រ	ព័ត៌មានសំខាន់ៗ
១.	ថ្ងៃទី ២៥ និងទី ២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង មានភ្លៀងនិងខ្យល់ព្យុះបោកបក់យ៉ាងខ្លាំង ។
២.	....
៣.	....
៤.	....

សព្វនាមបុរិសៈ

សព្វនាមមានច្រើនប្រភេទ ។ ខាងក្រោមនេះ ជាសព្វនាមបុរិសៈ ៕ តើសព្វនាមបុរិសៈមានអ្វីខ្លះ ? ចូរអានដោយពិនិត្យពាក្យមានគំនូសពីក្រោមក្នុងល្បះនីមួយៗ ។

១. <u>ឯង</u>និងខ្ញុំ ជាសិស្ស ។ <u>យើង</u>ត្រូវខំរៀនឱ្យបានពូកែ ។

២. ការការពារព្រៃឈើ គឺជាភារកិច្ចរបស់<u>ពួកយើង</u>ទាំងអស់គ្នា ។

៣. រក្សានិងរ៉ាស៊ី ជាក្មេងឧស្សាហ៍ ។ ពេលទំនេរ <u>ពួកវា</u>អានសៀវភៅរឿងនិទាន ។

៤. ពូសនតែងចូលរួមធ្វើអនាម័យក្នុងភូមិ ព្រោះ<u>គាត់</u>ចង់ឱ្យភូមិគាត់ស្អាតជានិច្ច ។

៥. គ្រូខ្ញុំយកចិត្តទុកដាក់នឹងសិស្សទាំងអស់ ។ <u>លោក</u>តែងទូន្មាន <u>ពួកយើង</u>ឱ្យប្រព្រឹត្តអំពើល្អ ។

ពាក្យ“ ឯង ខ្ញុំ យើង ពួកយើង” ក្នុងឧទាហរណ៍ទី១ ទី២ និងទី៥ បង្ហាញបុគ្គលដែលរួមក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា ។

www.elibraryofcambodia.org

ពាក្យ " ពួកវា " ឧទាហរណ៍ទី ៣ ប្រើជំនួសកន្សោមនាម " រក្សា និង រ៉ាស៊ី " ។

ពាក្យ " គាត់ " ក្នុងឧទាហរណ៍ទី ៤ ប្រើជំនួសកន្សោមនាមពូសន ។

ពាក្យ " លោក " ក្នុងឧទាហរណ៍ទី ៥ ប្រើជំនួសកន្សោមនាមគ្រូខ្ញុំ ។

សព្វនាមបុរិសៈ ជាពាក្យសម្រាប់បង្ហាញបុគ្គលចូលរួមប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា និងសម្រាប់ជំនួសកន្សោមនាម ។

សព្វនាមបុរិសៈមាន ៖

- បុរសទី ១ សម្រាប់បង្ហាញអ្នកនិយាយ ៖ ខ្ញុំ អញ គ្នា អាត្មា យើង ពួកយើង... ។
- បុរសទី ២ សម្រាប់បង្ហាញអ្នកដែលគេនិយាយទៅកាន់ ៖ ឯង អ្នក លោក ពួកឯង ពួកអ្នក ឯងរាល់គ្នា អ្នកទាំងអស់គ្នា ញោម... ។
- បុរសទី ៣ សម្រាប់បង្ហាញអ្នកដែលត្រូវគេលើកយកមកនិយាយ ៖ វា គាត់ គេ នាង លោក ពួកវា ពួកគាត់ ពួកគេ... ។

ការប្រើប្រាស់សព្វនាមបុរិសៈ ៖

- " ខ្ញុំ " សម្រាប់និយាយទៅកាន់មនុស្សចាស់ជាង ឬសម្រាប់ប្រើក្នុងការគួរសម ។
- " គ្នា " សម្រាប់អ្នកស្និទ្ធស្នាល ។
- " អាត្មា " សម្រាប់ព្រះសង្ឃ ។
- " ឯង " សម្រាប់និយាយទៅកាន់មនុស្សដែលមានវ័យក្មេងជាង ឬ អ្នកស្និទ្ធស្នាល ។
- " អ្នក " សម្រាប់ប្រើក្នុងការគួរសម ។
- " លោក " សម្រាប់និយាយទៅកាន់អ្នកធំជាង ឬសម្រាប់ប្រើក្នុងការគួរសម ។
- " វា " សម្រាប់បង្ហាញមនុស្ស សត្វ ឬ វត្ថុ ។
- " គេ " សម្រាប់សម្គាល់មនុស្សទូទៅ ។
- " គាត់ " សម្រាប់បង្ហាញមនុស្ស ដែលមានវ័យចាស់ជាង ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ក. ចូររកសព្ទនាមបុរិសៈនៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងក្រោម ។

យើងជាសិស្ស មានភារកិច្ចចម្បងមួយគឺការសិក្សា ។ ក្រៅពីនេះ ពួកយើងត្រូវទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការផ្សេងទៀតដូចជា ការគោរពវិន័យ ការចូលរួមធ្វើពលកម្មនៅសាលារៀន ឬក្នុងសហគមន៍ ការធ្វើអនាម័យ ។ល ។ ចំពោះអ្នកដែលមានការទទួលខុសត្រូវ តែងធ្វើកិច្ចការទាំងនេះបានផលល្អប្រសើរ ហើយពួកគេនឹងមានអនាគតល្អ ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមដោយប្រើសព្ទនាមបុរិសៈឱ្យបានសមស្រប ។

១. នាងជាសិស្សពូកែគណិតវិទ្យា ឯ.........វិញជាសិស្សពូកែភាសាខ្មែរ ។

២. ....តែងជួយពន្យល់មេរៀនគ្នាទៅវិញទៅមក ។

៣. ជីតាខ្ញុំតែងអប់រំខ្ញុំ.......និងចៅៗឯទៀត ព្រោះ.......ចង់ឱ្យ......ក្លាយជាមនុស្សល្អ ។

៤. សិស្សនេះ ព្យាយាមរៀនសូត្រណាស់ ។.........បានទទួលរង្វាន់រាល់ឆ្នាំ ។

៥. តើ.........ទៅឯណាបាត់ បានជា..........មករកឯងមិនឃើញ ?

៦. ពូសាន ជាយុទ្ធជនក្លាហានម្នាក់ ។ ....ធ្វើពលិកម្មគ្រប់យ៉ាងឱ្យជាតិ ។

គ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើសព្ទនាមក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម ក្នុងមួយពាក្យឱ្យបានមួយល្បះ ។

គេ	ពួកគេ	នាង	វា	លោក

ព្រឹត្តិការណ៍ពិតនិងព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត

ព្រឹត្តិការណ៍ គឺអំពើ ឬហេតុការណ៍ដែលកើតមានឡើង ។ ហេតុការណ៍ខ្លះ កើតឡើងពិតប្រាកដ តែហេតុការណ៍ខ្លះទៀតគឺជាការប្រឌិត ។ ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម រួចកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីព្រឹត្តិការណ៍ពិត និងព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត ។

ក. ព្រឹត្តិការណ៍ពិត

ព្រឹត្តិការណ៍ពិត គឺជាហេតុការណ៍ ឬសកម្មភាពដែលកើតមានឡើងពិតជាក់ស្តែងនៅក្នុងសង្គម ។ វាអាចបញ្ជាក់បានពីហេតុការណ៍ មនុស្ស ពេលវេលា និងទីកន្លែងពិតប្រាកដ ។

ឧទាហរណ៍ ៖ ប្រាសាទព្រះវិហារជាមរតកដ៏មានតម្លៃបំផុត នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ប្រាសាទនេះ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក កាលពីថ្ងៃទី០៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៨ នៅទីក្រុង កេបិច ប្រទេសកាណាដា ។ នេះ គឺជាមោទនភាពមួយរបស់ជាតិយើង ។

ព័ត៌មានខាងលើបង្ហាញ ពេលវេលា ទីកន្លែង និងព្រឹត្តិការណ៍ពិតប្រាកដ ដែលគេអាចបញ្ជាក់បាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងនៅទីក្រុង កេបិច ប្រទេសកាណាដា ។ នេះជាព្រឹត្តិការណ៍ពិត ។

ខ. ព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត

ព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត គឺជាហេតុការណ៍ ឬសកម្មភាពដែលគេប្រឌិតឡើងទៅតាមគំនិតយល់ឃើញរបស់គេ ដោយពុំមានកើតឡើងពិតជាក់ស្តែងនៅក្នុងសង្គមឡើយ ។ វាក៏ពុំមានបញ្ជាក់ពីហេតុការណ៍ មនុស្ស ពេលវេលា និងទីកន្លែងច្បាស់លាស់ដែរ ។

ឧទាហរណ៍ ៖ កាលគន្លងទៅ មានត្រីចំពុះដាវជាច្រើន មកកកុញក្នុងទឹកសមុទ្រជុំវិញប្រទេសសិង្ហបុរី ។ អ្នកស្រុក និងអ្នកនេសាទមិនហ៊ានចុះទៅក្នុងសមុទ្រឡើយ ព្រោះខ្លាចត្រីទាំងនោះចាក់សម្លាប់ ។ ស្តេចបានបញ្ជាទាហានឱ្យទៅសម្លាប់ត្រីទាំងនោះ តែទទួលបរាជ័យជាច្រើនលើក ដោយត្រូវត្រីចាក់ស្លាប់ និងរបួសជាច្រើន ។ ឃើញហេតុការណ៍បែបនេះ ក្មេងប្រុសម្នាក់បានទូលស្តេចឱ្យយកដើមចេកមកតម្រៀប តាមឆ្នេរសមុទ្រ ។ ស្តេចបានបញ្ជាឱ្យទាហានធ្វើតាមពាក្យក្មេងនោះ ។ នៅពេលរលកបោកបក់ទឹកសមុទ្រ វាបាននាំត្រីចំពុះដាវ មកចាក់ជាប់នឹងដើមចេកទាំងនោះ ។ លុះពេលដល់ពេលទឹកថយទៅវិញ គេឃើញត្រីទាំងនោះជាប់នៅនឹងដើមចេកលើគោក ។ ពួកទាហាន ក៏នាំគ្នាសម្លាប់ត្រីទាំងនោះអស់ទៅ ។

ព័ត៌មានខាងលើមិនបានបង្ហាញ ពេលវេលា ហេតុការណ៍ពិតប្រាកដ និងទីកន្លែងណាមួយច្បាស់លាស់ឡើយ ។ វាជាព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត ។

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរអ្នកអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើអត្ថបទណាបង្ហាញព្រឹត្តិការណ៍ពិត ហើយអត្ថបទណាបង្ហាញព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត ? ចូរបញ្ជាក់ ។

១. រៀងរាល់ឆ្នាំ នៅថ្ងៃ ០៩ ខែវិច្ឆិកា ប្រទេសកម្ពុជាយើងតែងប្រារព្ធពិធីបុណ្យឯករាជ្យជាតិនៅវិមានឯករាជ្យ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ។ ប្រទេសយើងធ្វើពិធីបុណ្យឯករាជ្យ ដើម្បីរំឭកខួបឯករាជ្យដែលខ្មែរយើងបានទាមទារពីអាណានិគមនិយមបារាំងក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៣ ។

២. ថ្ងៃមួយ ចៅចិត្របានធ្វើដំណើរជាមួយនាងឃុននារី លោកហ្លួងរតនសម្បត្តិ និងលោកបាលីត្រឡប់ពីបាត់ដំបងទៅវិញ ។ មកដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ រថយន្តត្រូវខូច ។ អ្នកដំណើរទាំងអស់ត្រូវសម្រាកកណ្តាលផ្លូវ ។ យប់នោះ មានចោរមួយក្រុមបានបាញ់មកលើក្រុមអ្នកដំណើរ ។ ចៅចិត្រព្យាយាមតស៊ូប្រយុទ្ធ បាញ់តបតនឹងក្រុមចោរទាំងនោះវិញ ។ ទីបំផុត ចៅចិត្របានត្រូវរបួសសន្លប់បាត់ស្មារតី ។ ទឹកចិត្តក្លាហានរបស់ចៅចិត្រ ធ្វើឱ្យឃុននារីពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ។

៣. កាលពីព្រលប់ថ្ងៃទី ២៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១០ មានខ្យល់ព្យុះដ៏ធំមួយធ្វើឱ្យផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភូមិចំនួន៥ សង្កាត់សៀមរាប ក្រុងសៀមរាប រងការខូចខាតអស់៤៨ខ្នង ។ ក្នុងនោះផ្ទះ ៣០ខ្នង ខូចរលំដល់ដី និង ១៨ខ្នងទៀតរបើកដំបូលអស់ ។ ក្រៅពីនោះ មានមនុស្សរងរបួសចំនួន ៣នាក់ ប្រុសពីរនាក់ និងស្រីម្នាក់ ងាប់សត្វគោចំនួន ៣ ក្បាល និងខូចខាតសម្ភារៈក្នុងផ្ទះមួយចំនួនធំទៀត ។

៤. ដោយគង់នៅក្នុងព្រះរាជវាំងនៅទួលបាសានពុំបាន ព្រោះទឹកទន្លេជន់លិច ព្រះបាទសម្តេចបរមរាជាពញាយ៉ាត ក៏បញ្ជាឱ្យសម្តេចចៅពញាតែ និងឧកញ៉ាហោរាធិបតីទៀវ រកកន្លែងសាងសង់ព្រះរាជវាំងថ្មី ។ ឧកញ៉ាហោរាធិបតីទៀវទស្សន៍ទាយទៅឃើញថាទឹកដីនាទិសអាគ្នេយ៍នៃភ្នំដូនពេញជាកន្លែងល្អ ។ ព្រះអង្គ ក៏បញ្ជាឱ្យគេសាងសង់រាជវាំងថ្មីនេះ ។ នៅឆ្នាំ ១៤៣៧ ព្រះអង្គប្រទាននាមក្រុងថ្មីថា " ក្រុងចតុមុខមង្គល " ។ មកដល់ឆ្នាំ ១៨៦៥ ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម បានផ្លាស់ព្រះរាជវាំងពីក្រុងឧដុង្គមានជ័យមកគង់នៅក្រុងចតុមុខនេះ ។ ព្រះអង្គបានបន្តកសាងក្រុងនេះជាលើកទីពីរ រហូតបានក្លាយជារាជធានីភ្នំពេញសព្វថ្ងៃនេះ ។

www.elibraryofcambodia.org

ការនិយាយពីព្រឹត្តិការណ៍ដែលនឹងកើតឡើងក្នុងពេលខាងមុខ

ចូរអានការសន្ទនាខាងក្រោម ។ តើគេសន្ទនាអំពីអ្វី ?

នីណា : វិទូ! ឯងមានការអីបានជាត្រហេបត្រហបម្ល៉េះ ?

វិទូ : ខ្ញុំទើបឃើញសេចក្ដីជូនដំណឹងថា ក្រុមកីឡាករសាលារៀនយើងនឹងធ្វើការប្រកួត ដើម្បីដណ្ដើមយកពានរង្វាន់ប្រចាំឆ្នាំ ចាប់ពីថ្ងៃស្អែកនេះហើយ ។

នីណា : តើក្រុមកីឡាសាលាយើងប្រកួតជាមួយសាលាណា ?

វិទូ : ពួកគេប្រកួតជាមួយកីឡាករនៃសាលាជាច្រើនក្នុងស្រុកយើងនេះ ។

នីណា : តើគេរៀបចំពិធីប្រកួតនៅឯណាទៅ ?

វិទូ : គេរៀបចំពិធីប្រកួត នៅឯទីលានបាល់ទាត់ស្រុកយើងនេះ ។

នីណា : បើអីចឹង! ពិតជាមានការចូលរួមច្រើន អ៊ូអរណាស់ហើយមើលទៅ !

វិទូ : ពិតមែនហើយ! យើងនឹងចូលរួមទស្សនា និងលើកទឹកចិត្តកីឡាករបាល់ទាត់សាលារៀនយើង ។

សំណួរ

១. តើគេសន្ទនាអំពីអ្វី ?

២. តើពិធីនេះធ្វើនៅពេលណា ? នៅឯណា ?

៣. តើដៃគូសន្ទនាមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចម្ដេច ចំពោះព្រឹត្តិការណ៍នេះ ?

លំហាត់

ចូររៀបគ្នាជាក្រុមតូចៗ ។ ក្រុមនីមួយៗ ត្រូវពិភាក្សារៀបចំព័ត៌មានស្ដីពីព្រឹត្តិការណ៍ពិត ឬព្រឹត្តិការណ៍ប្រឌិត ដែលនឹងកើតឡើងក្នុងពេលណាមួយឆាប់ៗ ដែលខ្លួនទើបនឹងដឹង បង្ហាញដល់ក្រុមដទៃ ។

www.elibraryofcambodia.org

សេចក្តីជូនដំណឹង

ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម សូមប្រកាសជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរដែនដីនិងប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ដែលរស់នៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួន និងអ្នកធ្វើដំណើរតាមផ្លូវគោក ផ្លូវទឹក និងផ្លូវអាកាសត្រូវបង្កើនការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ជាពិសេសអ្នកនៅតាមតំបន់មាត់សមុទ្រគួរផ្អាកការនេសាទ ឬធ្វើដំណើរ ដើម្បីចៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ជាយថាហេតុ ។ បន្ទាប់ពីអាកាសធាតុធ្លាក់ចុះត្រជាក់រយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃនេះ ក្រសួងធ្វើការតាមដាន និងស្រាវជ្រាវពីធាតុភូតធម្មជាតិ និងអាកាសធាតុឲ្យបានហ្មត់ចត់ ។

នៅវេលាម៉ោង ៦ព្រឹក ថ្ងៃទី ១៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០នេះ សម្ពាធទាបមួយបាននិងកំពុងស្ថិតនៅលើសមុទ្រចិនខាងត្បូង ។ សម្ពាធនេះ កំពុងធ្វើដំណើរមកទិសខាងលិចក្នុងល្បឿន ១៥ គីឡូម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង ។ ល្បឿនអតិបរមាក្បែរចំណុចកណ្តាលនៃសម្ពាធទាបនេះ មានឥទ្ធិពលមកលើព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បង្កឱ្យថ្ងៃមេឃមានពពកច្រើន ខ្យល់បក់ប្រែប្រួលមានល្បឿនពី ១៨ - ២៥ គីឡូម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង ។ មានភ្លៀងរាយប៉ាយដោយកន្លែងនៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួនដូចជា រតនគិរី ស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ មណ្ឌលគិរី កំពង់ចាម ស្វាយរៀង និងព្រៃវែង ។

សម្រាប់ថ្ងៃទី ២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានឹងទទួលឥទ្ធិពលពីសម្ពាធទាបដែលនឹងអាចធ្វើឱ្យថ្ងៃមេឃមានពពកច្រើន ខ្យល់បក់ប្រែប្រួលមានល្បឿនពី ២៥ ទៅ ៣៥ គីឡូម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង ខ្យល់កន្ត្រាក់មានល្បឿន ៥៦ គីឡូម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង ។ រលកសមុទ្រអាចមានកម្ពស់ពី១.៥០ទៅ ២ម៉ែត្រ ។

សម្រាប់ ថ្ងៃទី ២១ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១០ នឹងសម្ពាធបានថយឥទ្ធិពល ថ្ងៃមេឃមានពពកច្រើន ខ្យល់បក់ប្រែប្រួលមានល្បឿនពី ២៥ ទៅ ៣៥ គីឡូម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង អាចមានភ្លៀងច្រើននៅតំបន់សមុទ្រ ។ រលកសមុទ្រអាចមានកម្ពស់ពី ១ម៉ែត្រទៅ ១.៥០ ម៉ែត្រ ។

([illegible] លេខ ៣៩២ ថ្ងៃពុធ ទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០)

www.elibraryofcambodia.org

សំណួរ

១. តើអ្នកណា ជាអ្នកចេញសេចក្ដីប្រកាសជូនដំណឹងនេះ ? តើគេប្រកាសជូនដំណឹងអំពីអ្វី ?

២. តើនៅថ្ងៃទី១៩ ទី២០ និងថ្ងៃទី២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ មានហេតុការណ៍អ្វីកើតឡើងខ្លះ ?

៣. តើខេត្តណាខ្លះ ដែលរងឥទ្ធិពលអាកាសធាតុនេះ ?

៤. តើសេចក្ដីប្រកាសជូនដំណឹងនេះ ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងអ្វី ?

៥. តើអ្នកណាខ្លះ ត្រូវអានសេចក្ដីជូនដំណឹងនេះ ?

៦. តើសេចក្ដីប្រកាសជូនដំណឹងនេះ មានចំណុចសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

ក. តើសេចក្ដីជូនដំណឹងនេះ ជាអត្ថបទពិត ឬប្រឌិត ? ចូរដកស្រង់អំណះអំណាងក្នុងសេចក្ដីជូនដំណឹងខាងលើមកបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

ខ. ចូរសរសេរពាក្យ " ត្រូវ " នៅពីមុខល្បះណា ដែលត្រូវនឹងខ្លឹមសារអត្ថបទខាងលើ ហើយសរសេរពាក្យ " ខុស " នៅពីមុខល្បះណា ដែលមិនត្រូវនឹងខ្លឹមសារអត្ថបទ ។

..........ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានប្រកាសជូនដំណឹងដល់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ខេត្តក្រុងទាំងអស់ឱ្យផ្អាកការនេសាទ ឬធ្វើដំណើរ ដើម្បីចៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ ។

..........ដោយសារឥទ្ធិពលសម្ពាធទាប ធ្វើឱ្យរលកសមុទ្រមានកម្ពស់ពី ៣ ទៅ ៥ ម៉ែត្រ ។

..........នៅម៉ោង៦ព្រឹក ថ្ងៃទី១៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ មានសម្ពាធទាបមួយស្ថិតនៅលើសមុទ្រចិនខាងត្បូង ។

..........នៅថ្ងៃទី ២០ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១០ ប្រទេសកម្ពុជាយើងទទួលឥទ្ធិពលខ្យល់ព្យុះធំ ។

..........នៅថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ ប្រទេសកម្ពុជាយើងទទួលឥទ្ធិពលសម្ពាធទាបដដែល ធ្វើឱ្យថ្ងៃមេឃមានពពកច្រើន និងអាចមានភ្លៀងច្រើន ។

www.elibraryofcambodia.org

.... នគរបាលបានហាមឃាត់ប្រជាជនក្នុងការធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទឹក ព្រោះខ្លាច ខ្យល់ព្យុះ ។

.... នៅថ្ងៃទី ២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ វិស្វករបានជួយអគ្គិពល ។

គ. ចូរផ្គូរផ្គងពាក្យ និងន័យរបស់វា ។

១. ធាតុភូតធម្មជាតិ	ក. កម្រិតយ៉ាងច្រើន យ៉ាងខ្ពស់ ។
២. អគ្គិពល	ខ. ឈ្មោះក្រសួងមានភារកិច្ចខាងពិនិត្យនូវធាតុភូតដែលកើតមានតាមរដូវ ដូចជាភ្លៀង ផ្គរ រន្ទះ ខ្យល់ព្យុះ... ។
៣. អតិបរមា	គ. កម្លាំងនៃអំណាច ។
៤. ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	ឃ. ហេតុដែលបណ្ដាលឱ្យកើតរឿងផ្សេងៗដោយធម្មជាតិ ។

ឃ. ចូររកពាក្យស្រដៀងនឹងពាក្យ " គួរ និង ពី " ដោយពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យនីមួយៗ និងលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់ផង ។

ង. ចូររកពាក្យផ្ទុយនឹងពាក្យ "ប្រុងប្រយ័ត្ន ធ្លាក់ចុះ" ។

www.elibraryofcambodia.org

សេចក្ដីជូនដំណឹង

សេចក្ដីជូនដំណឹង អាចធ្វើឡើងតាមរយៈការសរសេរ និងការនិយាយ ។ សំណេរសេចក្ដីជូនដំណឹង អាចធ្វើតាមរយៈលិខិតស្នាម ឬជា សារព័ត៌មាន និងផ្ទាំងសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយជាដើម ។

ចូរអានសេចក្ដីជូនដំណឹងខាងក្រោម ។

សេចក្ដីជូនដំណឹង

នាយកសាលាបឋមសិក្សា សាមគ្គីមានជ័យ សូមជូនដំណឹងដល់បុគ្គលិកសិក្សា មាតាបិតាសិស្ស អាណាព្យាបាលសិស្ស និងសិស្សានុសិស្សទាំងអស់ឱ្យបានជ្រាបថា ៖

នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១០ វេលាម៉ោង ៧ព្រឹក ខាងមុខនេះ សាលារៀនយើងនឹងរៀបចំពិធីប្រគល់រង្វាន់ដល់សិស្សពូកែគ្រប់ថ្នាក់ ក្រោមអធិបតីភាពលោកអភិបាលខេត្ត ។

ដូច្នេះ សូមគោរពអញ្ជើញបុគ្គលិកសិក្សា មាតាបិតា អាណាព្យាបាលសិស្ស និងសិស្សានុសិស្សទាំងអស់ចូលរួមកម្មវិធីនេះ ដើម្បីជួយលើកទឹកចិត្ត និងអបអរសាទរចំពោះសិស្សពូកែនៃសាលារៀនយើង ។

សាមគ្គីមានជ័យ ថ្ងៃទី១៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១០

នាយកសាលា

ឡុង វិសាល

សំណួរ

១. តើអ្នកណា ជាអ្នកធ្វើសេចក្ដីប្រកាសជូនដំណឹងនេះ ?

២. តើសេចក្ដីជូនដំណឹងនេះនិយាយអំពីអ្វី ?

៣. តើគេជូនដំណឹងដល់អ្នកណាខ្លះ ? នៅពេលណា ? នៅឯណា ?

៤. តើសេចក្ដីជូនដំណឹងនេះ មានទម្រង់ដូចម្ដេច ?

www.elibraryofcambodia.org

លំហាត់

ចូរសរសេរសេចក្តីជូនដំណឹងដល់មិត្តរួមថ្នាក់របស់អ្នក ដើម្បីឱ្យគេចូលរួមក្នុងទិវាពលកម្មអន្តរជាតិ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃ ០១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០ នៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក ។

ក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងនោះ អ្នកគប្បីប្រាប់ ៖

១. អ្នកជូនដំណឹង

២. មុខសញ្ញាដែលត្រូវជូនដំណឹង

៣. គោលបំណងនៃការជូនដំណឹង

៤. ពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលត្រូវជួបជុំ

នៅពេលអ្នកសរសេររួច អ្នកគប្បីអានសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់អ្នកឱ្យក្រុមរបស់អ្នកស្តាប់ដើម្បីកែលម្អ ។

www.elibraryofcambodia.org

មេរៀនទី ៦

អតីតកាលរបស់យើង

យើងម្នាក់ៗ តែងតែឆ្លងកាត់អតីតកាលគ្រប់ៗគ្នា ប៉ុន្តែអតីតកាលរបស់មនុស្សម្នាក់ៗមិនសុទ្ធតែល្អ ឬអាក្រក់ទាំងអស់នោះទេ ។ អតីតកាលរបស់អ្នកខ្លះ គឺជួបរឿងល្អ ឬហេតុការណ៍ល្អ ឬបានធ្វើអំពើល្អ តែអតីតកាលរបស់អ្នកខ្លះជួបរឿងអាក្រក់ ហេតុការណ៍អាក្រក់ ឬបានធ្វើអំពើអ្វីមួយអាក្រក់ ។ ដូច្នេះ អតីតកាលអាចប្រែប្រួលទៅតាមហេតុការណ៍ ដែលមនុស្សម្នាក់ៗបានធ្វើ ឬជួបប្រទះ ។

www.elibraryofcambodia.org

ការផ្សាយសៀវភៅនេះជា eBook បានបង្កើតឡើងដោយ
មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ
ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ជាសាធារណៈ ដោយមិនគិតកម្រៃ

យើងខ្ញុំជាកូន ឡៅ ហ៊ក់គណៃ, ឡៅ សុផល, ឡៅ វិសាល, ឡៅ ពុំមុន, ឡៅ ភារ៉ាវ៉ា, ឡៅ ចំរើន និង ឡៅ ការី បានឧបត្ថមការផ្សាយសៀវភៅនេះជា eBook

ដើម្បីឧទ្ទិសកុសលដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ឧបាសក ឡៅ ពាញ និង ឧបាសិកា ឈរ ឈឿន

(ឃុំកំពង់ឃ្លាំង ស្រុកជីក្រែង ខេត្តសៀមរាប)

ស្កេនជា eBook ដោយ ឡូត កញ្ញា
ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧
បើលោក លោកស្រី ចង់បានសៀវភៅនេះ ឬអានបន្តទៀត
សូមទិញ ឬជាវពីអ្នកនិពន្ធ
ឬបណ្ណាគារដោយផ្ទាល់ដើម្បីគោរព -រក្សាសិទ្ធ- របស់អ្នកនិពន្ធ។
យើងខ្ញុំ ពុំមានការប្រស្រ័យទាក់ទង ដោយប្រភេទណាមួយជាមួយ
អ្នកនិពន្ធ ឬបណ្ណាគារទេ។

សូមអរគុណ
ឡៅ មុនីរ៉េង
ប្រធានមូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ

ករុណាខ្មែរ
CAMBODIAN EDUCATION EXCELLENCE FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org